

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER

ORGAAN VOOR DE MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART

UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

10^E JAARGANG

WOENSDAG 22 APRIL 1925

No. 486

INHOUD.

WERKVERSCHAFFING OF WERKVERRUIMING door <i>Ir. H. A. van IJsselsteyn</i>	Biz. 338
De Wetsontwerpen tot wijziging der Directe Belastingen en tot invoering eener Weeldebelasting II (Slot) door <i>P. J. A. Adriani</i>	340
De Sociale kant van de Ontwikkeling onzer Mijnindustrie II door <i>H. G. M. Hermans</i>	342
De Rijksmiddelen	344
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
De financieele toestand en de Regeeringscrisis in Frankrijk door <i>Prof. Bertrand Nogaro</i>	345
De balansen der groote Deutsche banken II (Slot) door <i>Dr. E. Stern</i>	346
AANTEEKENINGEN:	
Volksinkomen en belastingdruk in Duitschland ...	348
Deenschschulden aan en vorderingen op het buitenland	348
MAANDLIJFERS:	
Overzicht der Rijksmiddelen	349
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	349—356

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

Wd. Algemeen Secretaris: *Mr. Q. J. Terpstra.*

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN

COMMISSIE VAN ADVIES.

J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Prof. Dr. E. Moresco; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.
Gedelegeerde leden: *Prof. Mr. D. van Blom;*
Prof. Mr. H. R. Ribbius.

Redacteur-Secretaris: *D. J. Wansink.*Secretariaat: *Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.*Aangeteekende stukken: *Bijkantoor Ruigeplaatweg.*

Telefoon Nr. 3000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 25,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

21 APRIL 1925.

In de positie van de geldmarkt is gedurende de afgelopen week weinig verandering gekomen. Prievaat-disconto noteerde onveranderd 3¼ pCt.; de grondtoon van de disconto-markt is echter vast. Direct beschikbare gelden bleven nog ruim aangeboden. Eén der groote Indische banken is geregeld op groote schaal afgever op korten termijn. Ook de a.s. presidentsverkiezing in Duitschland noopt den handel tot voorzichtigheid en doet een afwachtende houding aannemen. Dit heeft ten gevolge, dat gelden, tijdelijk zonder emplooi, de geldruimte nog komen vergrooten. De notering bleef 2 à 2¼ pCt. Prologatie 2½ en 3 pCt.

* * *

Op 23 dezer stelt de Minister van Financiën de gelegenheid open tot inschrijving op een bedrag van hoogstens f 35 miljoen in 3- en 6-maands schatkistpromessen en éénjarige schatkistbiljetten.

* * *

De weekstaat van De Nederlandsche Bank geeft geen veranderingen van betèkenis te zien. De post

binnenlandsche wissels blijkt, vnl. ten gevolge van de aflossing van een deel van het rechtstreeks bij de Bank geplaatste schatkistpapier, van f 101,5 miljoen tot f 96,2 miljoen te zijn teruggelopen. De beelingen vertoonen een stijging van een kleine f 400.000.

Het renteloos voorschot aan het Rijk daalde met f 800.000. De zilvervoorraad der Bank noteerde een goede f 400.000 hooger dan verleden week. De post papier op het buitenland blijkt met f 6,2 miljoen te zijn gestegen, terwijl de diverse rekeningen op de actiefzijde der balans met f 1,6 miljoen toenamen.

De biljettencirculatie daalde met f 13,5 miljoen. De rekeningcourant-saldi geven een vermeerdering van f 16,8 miljoen te zien. Het beschikbaar metaal-saldo bleef vrijwel op dezelfde hoogte. Het dekkingspercentage bedraagt ruim 54.

* * *

Op de wisselmarkt bleef de stemming ongeanimeerd. Ondanks het minder gunstige, dat bekend is geworden aangaande de bankbiljetten-circulatie en de voorschotten aan den Staat, verbeterde de koers van den Franschen frank, toen men vernam, dat de ministerieele moeilijkheden voorloopig waren opgelost en de naam van den beheerder der financiën werd openbaar gemaakt. Baissiers gingen tot dekking over, wat de koers tijdelijk tot 13.27½ deed oploopen, waarna een terugslag tot 13.07½ volgde. Ponden bleven gezocht op 12.—. Verder valt nog te vermelden de rijzing van de Noorsche kroon, die van 40.10 tot 41.10 opliep en zich ongeveer op dezen koers kon handhaven. Deze stijging zal wel in verband staan met een welgeslaagde leenings-transactie in New York.

LONDEN, 20 APRIL 1925.

Met uitzondering van de eerste 2 dagen van verleden week, toen geld beslist schaarsch genoemd kon worden door de trekkingen voor Paaschvacanties etc., was de markt voor de rest van de week goed, doch niet ruim voorzien. Vrij algemeen wordt aangenomen dat geld gedurende het verdere verloop van deze maand gezocht zal blijven.

Dientengevolge bleef de ondertoon van de disconto-markt vast, zonder verandering in de notering voor 3-maands prima bankaccepten 4¼—4⁵/₁₆ pCt.

Heden is geld wederom schaarsch, zoodat de markt het slechts door wisselaankopen van de „Hidden Hand” buiten de hulp van de Bank van Engeland heeft kunnen stellen. Disconto onveranderd 4¼—⁵/₁₆ pCt. Morgen zal de markt haar schuld aan de Bank van Engeland waarschijnlijk niet kunnen afbetalen.

Sterling blijft tegenover Dollars zeer vast met een verdere appreciatie tegenover Guldens. Slotkoersen voor New York en Amsterdam heden 4,78½—12.

WERKVERSCHAFFING OF WERK- VERRUIMING.

In de zitting der Eerste Kamer van 12 Maart j. hield de heer Stenhuis een uitvoerige rede over alles, wat in dezen tijd door de Regeering in het belang der werkloozen dient te geschieden. In die redevoering viel een toon van waardeering te beluisteren voor hetgeen tot heden van Regeeringszijde geschied is, een toon, die des te meer tref, omdat de Voorzitter van het Nederlandsch Verbond van Vakverenigingen in dit opzicht de autoriteiten niet verwend heeft.

Waar er vaak kans is, dat een apprecieerende critiek grooten invloed uitoefent, meen ik, dat het goed is, een woord van waarschuwing te doen hooren tegen enkele maatregelen, die de heer Stenhuis heeft aanbevolen.

Deze meent, dat de werkverschaffing door de Regeering te veel beschouwd wordt als een noodzakelijk kwaad, dat slechts geschikt is „voor tijdelijke leniging van incidentelen nood”.

Maak, roept de heer Stenhuis den Minister toe, een centraal orgaan, dat de organisatie der werkverschaffing in het geheele land in handen neemt, maak de loonregeling aldus, dat de werklieden er geen belang bij hebben „per se” naar het particuliere bedrijf terug te keeren, zorg, dat zooveel mogelijk daar arbeid kan verricht worden, waar thans werkloosheid heerscht. Aldus zou er over een deel van het land een net van werkverschaffing worden gespannen, waaraan men, ook, indien de toestand belangrijk verbeterde, zeker niet gemakkelijk zou kunnen ontkomen.

Maar afgescheiden van de onmogelijkheid, deze organisatie te liquideeren, zou deze op onze geheele samenleving, naar mijn oordeel, den meest bedenkelijken invloed hebben.

In de eerste plaats ten opzichte der loonen!

Bijna altijd is het mis, indien de Overheid deze vaststelt.

Aan de eene zijde wordt zij beschuldigd hongersloonen te bieden, indien zij tracht deze op een laag peil te houden, dan bij particulieren¹⁾ gelden, aan den anderen kant verwijt men haar de normale loonen op te voeren, of althans verlagings van deze tegen te houden, indien zij zich bij de loonsbepaling te veel laat leiden door de behoeften van het arbeidersgezin.

Bovendien heeft de overheid geen voldoende geschoold personeel om de moeilijke taak op zich te nemen de uitvoering dier werken te leiden. De bekwaamheid, of liever de geschiktheid daartoe, vindt men slechts hoogst zelden onder hen, die niet in particulieren dienst zijn. Zelfs daar zijn goede leiders van arbeiders betrekkelijk schaarsch. Het leiden van de uitvoering van grondwerken bijv., waarvoor men wel eens meent, dat geen groote kennis vereischt wordt, is een taak, die slechts zij behoorlijk kunnen vervullen, die door jarenlange oefening of door een zeker atavisme voor dit vak geschikt zijn.

Daarom is het uitvoeren in eigen beheer financieel en technisch zoo vaak een mislukking!

Deze risico's zijn inhaerent aan het stelsel van werkverschaffing. Zij mogen dan ook niet door de overheid aanvaard worden dan in het geval elk ander middel om den overvloedigen werkkrachten arbeid te bezorgen, uitgeput is.

Vóór alles moet de Staat door *werkverruiming* aan de werkloosheid tegemoetkomen. In dit opzicht is de Regeering sterk in gebreke gebleven.

Zonder noodzaak worden er door den Staat thans veel minder werken uitgevoerd dan waartoe gelegenheid is. Wel heeft de Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw, in antwoord op den heer Stenhuis, erop gewezen, dat in den laatsten tijd een bedrag van 4 millioen gulden van rijkswege werd uitgegeven aan verschillende werken, door provinciën of gemeenten ondernomen, maar dit bedrag valt geheel in het niet bij de sommen, die eenige tientallen jaren geleden aan de publieke werken hier te lande werden

ten koste gelegd. In de periode 1881—1883 werd daaraan bijv. een bedrag van 20 millioen per jaar besteed.

Waarom kan men thans niet een dergelijk bedrag uitgeven? Geen enkel motief, zelfs het zoo vaak gehoorde van geldgebrek, belet zulks.

De plannen voor een krachtig aanvatten der Zuiderzeewerken zijn geheel gereed. De Minister van Financiën heeft herhaalde malen verzekerd, dat hij op den dienst van 1925 op de daarvoor noodige uitgaaf gerekend heeft. Toch heeft men tot heden nog steeds verzuimd de zoo eenvoudige wet, waarbij, suppletoir gelden voor deze werken worden aangevraagd, bij de Kamer in te dienen.

Hetgeen thans bij en op Wieringen onder het motto „Zuiderzeewerken” geschiedt, is niet meer dan „het roeren met een stokje in de goot”, vergeleken met den grooten arbeid, die voor de afsluitingswerken noodig is.

Op het verwerken van f 15.000.000 per jaar zal daartoe moeten gerekend worden. Daar zal men dan aan 6000 arbeiders werk kunnen geven.

Waarom worden de kanaalwerken in Limburg niet veel krachtiger aangevat? Waarom worden niet met veel grooter voortvarendheid de werken uitbesteed, waarvoor de gelden op de begroting van Waterstaat zijn uitgetrokken? Feitelijk moest onmiddellijk, nadat de begroting is aangenomen, de Staatscourant vol staan met de aankondiging der bestedingen.

Bij groote voortvarendheid op dit gebied zou het niet moeilijk zijn (natuurlijk met inbegrip der Zuiderzeewerken) aldus voor 8 tot 10.000 man op geheel normale wijze werkgelegenheid te openen.

Extra-uitgaven gaan daarmee niet gepaard. Al deze werken moeten toch in de naaste toekomst worden aangevat. Het spoedig uitvoeren der Zuiderzeewerken beteekent zelfs een niet onbelangrijke winst, daar de drooglegging der gronden daardoor bespoedigd wordt.

Bij dit krachtig aanvatten van onderscheidene werken in verschillende deelen des lands behoeft men zich niet angstvallig af te vragen, of men nu wel werkschept in een streek, waar juist werkloozen beschikbaar zijn en of de te werk te stellen personen wel elken avond in hunne gezinnen zullen kunnen wederkeeren. De Nederlandsche arbeider heeft steeds uitgemunt door groote mobiliteit.

In de bovenbesproken jaren, toen groote spoorwegen waterstaatswerken werden uitgevoerd, trokken de stoere „polderjongens” uit verschillende deelen des lands daarheen. Zij woonden 5 dagen der week of vaak veel langer, in ketenen, wisten zich daar te behelpen, om met welgevulden buidel in hun gezinnen terug te keeren.

Zeker het leven in die keten had bezwaren, (in den tegenwoordigen tijd zal men vele der misbruiken, die daar voorkwamen, kunnen vermijden) maar toch sproot uit deze werkwijze het niet te onderschatten voordeel voort, dat toen de groote werken hier te lande ophielden, die polderjongens er geen bezwaar in zagen, om de grens over te trekken.¹⁾ In grooten getale verdienden zij, vóór den oorlog, hun brood in Duitschland. Ja, men kan zeggen, dat de mobiliteit der Nederlandsche arbeiders ten gevolge heeft gehad, dat hunne leiders er geen bezwaar tegen hadden, ver buiten de vaderlandsche grenzen werken aan te nemen. Nederlandsche aannemers doen de driekleur wappere over de geheele wereld. Wel speelt in de latere

¹⁾ In 1910 werd er door de Directie van den Arbeid een verslag uitgegeven „omtrent een onderzoek naar het leven der polderjongens”. Het aantal dezer lieden, dat in het bijzonder in Noord-Brabant, Zeeuwsch-Vlaanderen en den Alblasserwaard thuis behoorde, werd toen vrij nauwkeurig berekend op 8300. Velen van dezen werkten toen in Duitschland; zij behoorden tot het groote aantal Nederlanders (in 1908/1909 niet minder dan 48.000), die toen aan gene zijde onzer Oostelijke grenzen een arbeidsveld vonden.

jaren de machine bij het uitvoeren dier werken de voornaamste rol, en is het menschenmateriaal bijzaak geworden, maar toch werkt er nog een niet onbelangrijk aantal Nederlandsche arbeiders in dienst dier aannemers in den vreemde. Zou men er dan tegen opzien, om bij het uitvoeren van werken binnen de landsgrenzen van deze mobiliteit gebruik te maken?

Een afzonderlijk woord dient gewijd te worden aan de venen. Hier toch doen zich tal van moeilijkheden voor.

De turfstrooiselfabricage, die vroeger aan zooveel brood verschaftte, is ten gevolge van de afname van het gebruik van paarden, vrijwel ten doode opgeschreven.

Vóór den oorlog was het vervenen een arbeid waarin slechts door zeer hard werken een karig stuk brood kon verdiend worden. De loonen, die voor 1914 nauwelijks voldoende waren, kunnen thans onmogelijk op het voor-oorlogsche peil worden teruggebracht. Daarbij komt, dat de kolenprijzen, die eigenlijk den verkoopprijs van de turf beheerschen, dalende zijn. Dienengevolge wordt de vervening in Drenthe en Overijssel belangrijk ingekrompen, waarbij nog komt, dat nu grootendeels om dezelfde redenen, de veenarbeid aan gene zijde der grenzen, waarbij steeds velen uit de provincien werk vonden, eveneens voor een groot deel is stopgezet.

De werkloosheid is dus buitengewoon groot; de loonen, die degenen verdienen, die nog arbeid vinden, zijn zeer laag.

Verschaft men daar werk, dan ontmoet men, ook in verband met het lage peil der loonen van hen, die op normale wijze arbeiden, de grootste moeilijkheden.

Toch schijnt het mij van het grootste belang, dat de Regeering tracht het thans zoo belangrijk ingekrompen turfsteken weder tot eenige opleving te brengen.

Door de vervening komen de vruchtbare dalgronden voor den land- en tuinbouw beschikbaar. De bloeiende Groninger veenkolonien zijn een sprekend voorbeeld van de welvaart, die in deze uitgeveende streken heerscht. Daar werd in den tijd der lage loonen en der hooge turfprijzen de turflaag verwijderd. Thans vindt men daar naast een bloeiend landbouwbedrijf de talrijke aardappelmeel- en stroocartonfabrieken, die velen handen werk geven.

Het is een landsbelang, dat zulke vruchtbare streken aan den vaderlandschen bodem worden toegevoegd, evenals de drooglegging van de Zuiderzee en de ontginning van woeste gronden als belangen beschouwd worden, waarvoor eenig offer uit de Schatkist verantwoord is. Zoodra de drooglegging of de ontginning voltooid is, keeren de gelden, die daarvoor uit de publieke kas geofferd zijn, weder ruimschoots in de Schatkist terug.

In dien gedachtengang zou het naar mijn oordeel van goed beleid getuigen, indien de Staat een premie gaf voor elke Hectare, die van hoogveen in dalgrond werd veranderd.

Bij de aanvaarding van dit principe zal er natuurlijk moeten gewaakt worden, dat met deze premie niet eenvoudig de waarde van het veenbezit verhoogd wordt. Men zal zelfs kunnen overwegen, of men geen regeling kan treffen, waarbij na voltooide vervening van de eigenaren van den dalgrond een deel der premie wordt teruggekregen. In elk geval zal deze aldus moeten gegeven worden, dat de vervening er zooveel mogelijk door bevorderd wordt.

Nu de Regeering de Limburgsche mijnindustrie steunt door het tijdelijk stopzetten van het mijnrecht, door den aanleg van kanalen en door het zooveel mogelijk verlagen der spoorwegtarieven, schijnt ook een steun aan de vervening, op grond van bovengenoemde overwegingen, niet misplaatst. Stelt men deze op den voorgrond, dan zal geen enkele andere bedrijfstak zich daarop als een praecedent kunnen beroepen.

Emigratie, die ook door den heer Stenhuis ge-

wenscht wordt, zal zeker *niet* bevorderd worden door uitbreiding der werkverschaffing. De ontwikkeling van den veenarbeider is niet groot genoeg, dan dat deze in vreemde streken een loopbaan zal zoeken, zoolang hij de kans heeft in de nabijheid van zijn woonplaats in zijn onderhoud te voorzien. Zal het ooit mogelijk zijn, dat de Overheid een stelsel toepast, waarbij slechts zij voor werkverschaffing in aanmerking komen, die zij ongeschikt acht voor emigratie?

Slechts wanneer er in de plaats der inwoning geen, of althans geen voldoende loonende arbeid te krijgen is, zullen de meest energieken onder de jongeren bereid zijn het land te verlaten. Geeft dus, zooals thans reeds geschiedt, de overheid voldoende financieelen en moreelen steun aan de emigranten, dan zal ook op die wijze een vermindering der werkloosheid kunnen optreden.

Emigratie is, mits de personen, die daarvoor geschikt zijn, het vaderland verlaten, niet in strijd met zijn belangen. De vele Zeeuwen bijv. die na de catastrofe in de meekrapcultuur een vijftigtal jaren geleden, naar Noord-Amerika trokken, voornamelijk naar de streek bij het Michigan-meer, hebben daar den Nederlandschen naam met eere doen noemen.

Naast de aangegeven middelen tot bestrijding der werkloosheid, moet de Overheid in al haar geledingen alles doen wat mogelijk is, desnoods met eenige financieele offers, om het werk te verruimen. Orders, die door overheidsorganen geplaatst worden, moeten, indien zulks slechts eenigszins mogelijk is, in Nederland worden uitgevoerd. De commissie voor de werkverruiming doet in dit opzicht nuttig werk; te vaak komt het echter nog voor, dat haar raad in den wind wordt geslagen.

Is aldus het werk op verschillende wijzen verruimd en de emigratie bevorderd, dan zal er zeker nog een aantal werkloozen overblijven, ten wier behoeve de werkverschaffing niet zal kunnen worden gemist. Deze dient dan echter haar karakter niet te verliezen. De loonen, daar betaald, dienen niet onbelangrijk lager te zijn, dan die in het normale bedrijf worden gegeven.

Daardoor zal de prikkel blijven bestaan, om te trachten beter en meer loonend werk te vinden.

Bij de behandeling van dit vraagstuk worde nog op één punt de aandacht gevestigd.

Ons land is dicht bevolkt, niet dan met moeite is het mogelijk alle bewoners hier hun brood te doen verdienen. Men mag hierbij echter wel eens het oog vestigen op België met een bevolking, belangrijk dichter dan Nederland, waar geen werkloosheid heerscht.

De industrie is daar veel meer ontwikkeld; voor een deel dank zij den zooveel grooteren omvang der mijnen, die daar reeds tienduizenden werk gaven, toen bij ons nog slechts één enkele kolenmijn een wankeel bestaan bood.

Het is niet twijfelachtig, dat er op dit gebied hier te lande nog veel te bereiken is. De exploitatie der Peelvelden en van de mijnen bij Winterswijk kan aan een groot arbeidersleger werk brengen. Laat men bij het opperen van dit denkbeeld niet tegenwerpen, dat het thans met de lage kolenprijzen geen pas geeft van nieuwe mijnen te spreken. Er gaat met den aanleg van een mijnschacht een zevental jaren heen. De waarschijnlijkheid is groot, dat de conjunctuur na dit tijdsverloop geheel veranderd zal zijn. Wenscht men, dat een werk dienstbaar zal zijn aan de productie in een tijd van opbloei, dan moet men den aanleg beginnen in een tijd van malaise. Er is dus alle reden, dat de Staat thans krachtig den aanleg van nieuwe mijnen bevordert, liefst door deze in exploitatie te geven aan particulieren, met medezeggingskracht der Regeering.¹⁾

¹⁾ In een artikel „Onze Staatsmijnen” in de Ingenieur 1924 No. 44 gaf ik eenige denkbeelden aan, die bij den aanleg en exploitatie van nieuwe mijnen naar mijn oordeel toepassing zouden moeten vinden.

Ook op ander gebied (bijv. ten opzichte van den aanleg der Twentsche kanalen) late men zich niet te veel beïnvloeden door de huidige omstandigheden!

Na regen komt zonneschijn; de malaise zal gevolgd worden door een periode van opbloei. Dan dient men op velerlei gebied gereed te zijn, en daartoe moet men thans het leggen van den eersten steen of het steken der eerste spade niet langer uitstellen dan strikt noodzakelijk is. Men bestede het geld liever aan zulke, in de toekomst rentegevende werken, dan aan de in vele opzichten verderfelijke *werkverschaffing*.

Mijne beschouwingen in het kort samenwattende, kom ik tot de volgende conclusies:

1. De Staat zette de werken, die thans ter uitwerking gereed liggen (Zuiderzee, Limburgsche kanalisatie, enz.) zoo krachtig mogelijk voort.

2. De werkverruiming worde door alle overheidsorganen bevorderd door het zooveel mogelijk plaatsen van bestellingen in het binnenland.

3. De vervening worde aangemoedigd door het geven van een premie voor de oppervlakte, die van hoogveen tot dalgrond verwerkt wordt.

4. De emigratie worde financieel en moreel bevorderd.

5. De *werkverschaffing* hebbe slechts plaats ten behoeve van die lieden, die ten gevolge van toepassing der genoemde middelen, geen arbeid kunnen vinden en dan op den voet, dat dezen aan het werken bij particulieren steeds de voorkeur zullen geven.

H. A. VAN IJSSELSTEYN.

's-Gravenhage, 11 April 1925.

DE WETSONTWERPEN TOT WIJZIGING DER DIRECTE BELASTINGEN EN TOT INVOERING EENER WEELEDBELASTING.

II (Slot).

De Successiebelasting. Over het wezen der Successiebelasting bestaat geen eenstemmigheid. Ze heeft ook niet overal hetzelfde karakter. In sommige landen komt zij voor als *na-belasting van den erflater*, in andere landen daarentegen is *de verkrijging door erfgenaam of legataris* tot object dezer belasting genomen; daar is het dus een belasting op het rijker worden door erfrecht.

Welke opvatting den Nederlandschen wetgever oorspronkelijk voor oogen heeft gestaan, is niet geheel duidelijk, maar met zekerheid kan worden geconstateerd, dat de ontwikkeling der successiebelasting in ons land steeds is gegaan in de richting van het belasten *van de verkrijging*. Zoo is het te verklaren, dat de progressie zich ten onzent niet richt naar het bedrag der nalatenschap, maar naar het bedrag van ieders verkrijging, dat ook de vrijstellingen met ieders verkrijging in verband zijn gebracht; ook de regeling van den kinderaf trek berust op dezelfde gedachte. Deze beschouwing moest noodwendig leiden tot uitbreiding van het gebied der successiebelasting. Indien hier een belasting wordt geheven wegens de verrijking, waarom dan die belasting niet uitgestrekt tot de verkrijgingen door schenking of ten gevolge van een contract van levensverzekering? In 1917 kwam deze uitbreiding dan ook tot stand. Maar daarbij is het niet gebleven. Reeds in 1869, maar vooral in 1897 waren in de successiewet „fictiebepalingen” opgenomen, bepalingen, die ten gevolge hebben, dat in sommige gevallen hetgeen bij iemands overlijden feitelijk wordt verkregen *ten gevolge van een door den erflater gesloten contract*, wordt belast, als ware het *door erfrecht* verkregen. Een oom had zijn effecten geschonken aan zijn neefjes en nichtjes onder voorbehoud van vruchtgebruik. Oom bleef dezelfde, die hij steeds was geweest: de schenking was een stuk theorie, die de feitelijke verhoudingen niet had veranderd. Maar toen oom stierf, konden de neven en nichten zeggen: rechtens waren wij reeds eigenaren der effecten; wij erven niets, dus hebben wij geen

successierecht te betalen. In 1897 werd daarom een bepaling gemaakt: wat door den overledene onder dergelijke omstandigheden is overgedragen aan bloed- of aanverwanten tot den 4den graad ingesloten, wordt met successierecht belast. Ik noem nog één geval: Eenige ongehuwde broers en zusters bezaten samen een boerderij. Het was hun bedoeling, dat bij overlijden van één hünner, de boerderij aan de overblijvenden zou komen, zoodat ten slotte de langstlevende eenig eigenaar zou zijn. In plaats van testamenten te maken, sloten ze een contract, waarbij zij hun aandeelen in de boerderij voor het geval van overlijden aan elkaar overdroegen op de boven omschreven wijze. Ze maakten, wat men in de notarieele wereld noemt „een verblijvingsbeding.” Bij den dood van een der broers of zusters ging diens aandeel aan de anderen over ten gevolge van *het contract*, niet door erfrecht; successierecht was dus niet schuldig! Daarom werd in 1897 een bepaling gemaakt: Wanneer een aandeel in zaken ten gevolge van een dergelijk contract verblijft aan mede-eigenaren, die zijn bloed- of aanverwanten zijn tot den 4den graad ingesloten, wordt over dat aandeel successierecht geheven.

Met deze en dergelijke bepalingen betrad de wetgever een gevaarlijk terrein, want daarmede werd een element van willekeur in het belastingrecht gebracht. Contracten, gesloten met bloedverwanten tot en met den 4den graad, gaven aanleiding tot het heffen van zeer hoge successierechten; waren dergelijke contracten tot stand gekomen met bloedverwanten tot den 5den graad of met niet-verwanten, dan behoefde geen belasting te worden betaald, hoewel de verrijking toch dezelfde was geweest. Het is dan ook begrijpelijk, dat de Regeering de beperkingen uit de hier bedoelde bepalingen zooveel mogelijk wil verwijderen. Zoo wordt in het thans aanhangige wetsontwerp voorgesteld de aanduiding der bloedverwantschap uit de betrekkelijke bepalingen te doen vervallen en de heffing van successierecht bij overgang ten gevolge van een verblijvingsbeding niet te beperken tot het geval, dat een *aandeel* in een gemeenschappelijk vermogen overgaat, maar uit te strekken tot het geval, dat A en B zijn overeengekomen, dat bij overlijden van A, zaken aan hem toebehoorende, zullen overgaan aan B, en dat omgekeerd bij het overlijden van B, aan dezen toebehoord hebbende zaken zullen overgaan aan A.

Oogenshijnlijk zal dus, indien dit ontwerp wet wordt, de willekeur, waarop ik zooveel doelde, verminderen. In werkelijkheid zal ze echter grooter worden. Want wat is het geval? Tot nu toe kwam belastingheffing krachtens deze fictiebepalingen betrekkelijk zelden voor; in de toekomst zullen die heffingen echter menigvuldig worden. Dan zal scherp belicht worden hoe onbillijk het is, *bepaalde* verkrijgingen zwaar te belasten met hoge successierechten, om andere verkrijgingen, die daarmede economisch op één lijn staan, geheel onbelast te laten. Met een tweetal voorbeelden, aansluitend bij die, welke ik zooveel gaf, hoop ik dat aan te toonen.

Daartoe neem ik eerst een gewoon lijfrentecontract. A ontvangt van B een som geld en verbindt zich daartegenover aan B een lijfrente uit te betalen. De sterftetafels zijn geraadpleegd, de praestaties van A en B zijn gelijkwaardig, van „schenking” is geen sprake. Kort daarna sterft B. De risico, die A op zich had genomen, heeft zich voor A buitengewoon gunstig afgewikkeld, A is daardoor rijker geworden. Het ontwerp, § 3, wil over die verrijking successierecht laten betalen en wel, gesteld dat A en B elkaar niet verwant waren: 28—37 pCt.! Waarom alleen belast de verrijking ten gevolge van *deze* risico? Er loopen toch honderden soorten andere risico's, waarnaar de fiscus niet taalt! En zelfs niet eens *alle* lijfrentecontracten vallen onder de voorgestelde bepaling. Wordt de lijfrente gevestigd op het leven van een derde, dan zal, bij gunstigen afloop van de risico,

de verrijking tot geen enkele heffing aanleiding geven! En voor lijfrentecontracten, gesloten met een maatschappij van levensverzekering, wordt een uitzondering gemaakt, omdat — zegt de M. v. T. — daarbij „niet mag worden verondersteld, dat zij ter besparing van successierecht plaats hadden.” Het standpunt van de Regeering is dus dit: alle contracten, geregeld in artt. 1812—1824 B. W., zijn, voorzover ze onder bezwarenden titel zijn gesloten, tot stand gekomen om successierecht te ontduiken. Een uitzondering wordt gemaakt voor *a* die gesloten op het leven van een derde (art. 1813 B. W.) en *b* die welke tot stand kwamen met een levensverzekeringmaatschappij. Daarbij komt dan blijkbaar nog de gedachte, dat bij de belastingheffing meer moet worden gelet op de *veronderstelde bedoeling* om te ontduiken, dan op hetgeen in het maatschappelijke leven werkelijk plaatsgrijpt.

Het tweede voorbeeld ontleen ik aan het vennootschapsrecht. A en B, firmanten, elkaar niet verwant, hebben het verblijvingsbeding in hun vennootschapscontract opgenomen. Bij dood of uittreden van een hunner zal het geheele maatschappelijke kapitaal aan den overblijvende verblijven tegen zekere uitkeering. B sterft. Het maatschappelijk kapitaal belooft *f* 50.000, de uitkeering aan de erfgenamen van B te doen bedraagt volgens het contract *f* 10.000. A is dus verrijkt met *f* 25.000 — *f* 10.000 = *f* 15.000. Volgens het ontwerp moet hij daarover 28 à 37 pCt. successierecht betalen. Een bedoeling om te bevoordeelen was niet aanwezig, want de firmanten wisten niet wie hunner het eerst zou sterven; bovendien is het becijferde bedrag der verrijking iets onzeker, want de schatting van een continueerend bedrijf is zeer moeilijk en de bepalingen der Successiewet daaromtrent gebrekkig. Maar hoe dat zij, „het komt er slechts op aan, om het verkregen voordeel te belasten,” zegt de M. v. T.; A is verrijkt met *f* 15.000.—, dus moet hij successierecht betalen. Maar als B nu eens niet was overleden, maar uitgetreden, dan zou A met hetzelfde bedrag verrijkt zijn, maar... dan was er niet de minste belasting van hem gevorderd!

De in onze Successiewet neergelegde gedachte, dat de *verrijking*, dus de verrijking moet worden belast, behoort ook naar mijne meening consequent te worden doorgevoerd. Maar die doorvoering moet m.i. leiden tot overschrijding der grenzen van de successiebelasting. Dat zal geschieden, indien het aanhangige ontwerp tot wet wordt verheven. Dan zal de toestand ontstaan, dat *enkele* verrijkingen zeer zwaar zullen worden belast en andere, die daarmede toch geheel overeenkomen, onbelast zullen worden gelaten.

De oplossing gaf ik in het begin van dit opstel reeds aan: een algemeene vermogensvormingsbelasting zou *alle* verrijkingen moeten treffen; een dergelijke belasting zou echter op geheel andere grondslagen moeten rusten dan de successiebelasting, die met al haar eigenaardigheden een onderdeel zou vormen van die algemeene belasting.

Er worden nog zeer vele andere wijzigingen in de Successiewet voorgesteld. Het wetsontwerp bevat 29 §§. Ze alle te bespreken is ondoenlijk. Ik beperk me tot enkele onderwerpen. En dan grijp ik in de eerste plaats naar het zoo onschuldig uitzijnde voorstel in § 7 gedaan, om aan art 27 een nieuw lid toe te voegen. Het daar gedane voorstel zal in verband met de reeds besproken § 3 o.a. ten gevolge hebben, dat regenten en bestuurders van hofjes e.d., waar ouden van dagen zich inkoopten, na het overlijden van iederen verpleegde zich zullen moeten afvragen, of de stichting door het met den overledene gesloten kostcontract ook verrijkt is. Is dat het geval, dan zal de stichting over het bedrag der bevoordeeling 10 of 28—37 pCt. successierecht hebben te betalen. Die stichtingen waren vanouds de roem van ons land. De Regeering beschouwt ze blijkbaar meer als instituten tot belastingontduiking!

Verband met de inkomstenbelasting. Een groote

verbetering brengt het voorstel (§ 21), om van het schenkingsrecht vrij te stellen die schenkingen, die reeds aanleiding hebben gegeven tot heffing van Rijksinkomsten- of Tantiëmebelasting. Dubbele heffing is thans, gelijk ook door den Hoogen Raad is beslist, niet uitgesloten, al wordt er in de practijk zooveel mogelijk tegen gewaakt. De nieuwe bepaling zal allerlei „bevoordeelingen” aan het schenkingsrecht onttrekken, die daaronder inderdaad niet thuis behooren.

Tarief. Verlaging van het tarief is het hoofddoel van het ontwerp. Dit voorstel zal, indien het op zichzelf wordt beschouwd, door velen met ingenomenheid worden begroet. Voor enkele gevallen staat daar echter een verhooging van het tarief tegenover, waartegen, naar ik meen, bezwaar moet worden gemaakt.

Het tarief is zoo ingericht, dat de belasting stijgt, naarmate de band tusschen erflater en verkrijger zwakker wordt: rechte neerdalende lijn 2½—7 pCt., afstammelingen 2e graad 3¼—10¼ pCt., opgaande lijn 9½—14 pCt. enz. Aanvankelijk was uitsluitend met den band door bloedverwantschap rekening gehouden; later is ook de aanverwantschap erkend, zie art. 81 al. 4, en is zelfs een eerste stap gezet om ook aan den socialen band invloed toe te kennen: pleegkinderen werden toen gelijkgesteld met afstammelingen in den tweeden graad. Deze gedachte zou voor uitbreiding in aanmerking kunnen komen, b.v. door voor dienstpersioneel een lager tarief te nemen, naarmate de dienstbetrekking langer heeft geduurd. (verg. ontwerp § 20 art. 79.9e) Het ontwerp gaat echter juist in de andere richting, door n.l. het begrip „pleegkinderen” zeer te beperken. Volgens § 22 zal als pleegkind alleen worden beschouwd het kind, dat onder aangeduide omstandigheden „uitsluitend” „voor rekening van den erflater — of schenker — „van diens echtgenoot, of van beiden — als leden „van diens — of hun gezin — is onderhouden en opgevoed.” Twee samenwonende dames hebben een kind als pleegkind aangenomen. Is de sociale band hier anders, dan wanneer een echtpaar een kind heeft aangenomen? Waarom moet dan het eerstbedoelde kind van hetgeen hem door zijn verzorgers wordt nagelaten 28—37 pCt. betalen en het laatste 3¼—10¼ pCt.? De M. v. T. zegt: omdat dat de bedoeling is geweest: „een kind kan slechts één vader of moeder — of beiden — tegelijkertijd hebben.” Dat is overweldigend juist! Maar de vraag over den socialen band is daarmede toch niet opgelost! Het is wel merkwaardig, dat in het tegelijkertijd ingediende ontwerp tot wijziging der inkomstenbelasting ook een omschrijving van het begrip „pleegkind” voorkomt; een beperking als voor de successiewet wordt voorgesteld, ontbreekt daar echter.

De Inkomstenbelasting. Voor gehuwden zal een aftrek worden toegepast van *f* 200,— en de kinder-aftrek worden gebracht op *f* 300,— voor ieder kind, dat niet zelf in die belasting wordt aangeslagen. Door deze wijziging zullen groote groepen, die thans inkomstenbelasting betalen, daarvan worden vrijgesteld. Niet alleen van de Rijksinkomstenbelasting, maar ook van de plaatselijke, indien deze door opcenten op de rijksinkomstenbelasting wordt geheven. En daar de laatste jaren de gewoonte is ontstaan om allerlei betalingen naar den aanslag in de inkomstenbelasting te regelen, zal ook de schoolgeldheffing door deze wetswijziging belangrijk worden beïnvloed. Zelfs voor vele woningen, door gemeenten of bouwverenigingen gebouwd, zal het bedrag der huishuur door deze wetswijziging verlaging ondergaan. Als berekend kon worden, wat deze wijziging in totaal aan Staat en gemeenten zal kosten, dan zou men, naar ik vrees, voor een ontstellend cijfer komen te staan. Indertijd heb ik in W.P.N.R. 2773 kritiek geleverd op de methode om allerlei betalingen van den aanslag in de inkomstenbelasting afhankelijk te stellen. De toen gesignaleerde fout zal zich nu vermoedelijk ernstig wreken.

Zal de voorgestelde vermindering aan de minst-draagkrachtigen ten goede komen? Ik geloof het niet. Grote gezinnen met verdienende kinderen staan veel sterker dan de kleine gezinnen. De inkomstenbelasting houdt met wat de kinderen inbrengen geen rekening, omdat die wet alleen den individueelen aanslag kent; alleen voor man en vrouw wordt een combinatie gemaakt. Alleen bij het heffen van een *gezinsbelasting* zou er een waarborg bestaan, dat van de vermindering zal worden geprofitteerd door hen, die inderdaad daarvoor in aanmerking komen.

Verdedigingsbelasting II. Behalve de verlaging van het tarief, wordt voorgesteld de bepalingen der wet op de inkomstenbelasting toepasselijk te verklaren op de verdedigingsbelasting II. Daardoor wordt een einde gemaakt aan een aantal onbillijkheden, o.a. daarin bestaande, dat ontheffingen, die voor de inkomstenbelasting mogelijk zijn, voor de verdedigingsbelasting II niet kunnen worden verleend. Diezelfde onbillijkheden doen zich ook voor ten aanzien van de Verdedigingsbelasting I^B. Indertijd heeft Minister De Geer in antwoord op de vragen van den heer Visscher wetswijziging in het uitzicht gesteld. Zou thans het oogenblik niet gekomen zijn aan deze belofte te voldoen?

Aan het eind mijner beschouwingen heb ik mij ernstig afgevraagd, wat ik nu moet wenschen. Behooren deze wetsontwerpen te worden aangenomen of verworpen? Ik aarzel niet en antwoord: ik hoop, dat deze wetsontwerpen het Staatsblad nimmer zullen bereiken. Zeker, de verlaging van het successierecht is noodzakelijk en een poging om daartoe te komen, kan niet anders dan worden toegejuicht. Maar daartegenover staat een zoodanige verslechtering van de grondslagen onzer belastingheffing, dat daarvan niet te overziene moeilijkheden het gevolg zullen zijn. De herziening van ons belastingstelsel moet m.i. daarop gericht zijn, dat het billijkheidsbesef der belastingplichtigen wordt versterkt. Uit het bovenstaande is gebleken, dat van deze ontwerpen, eenmaal wet geworden, juist het tegendeel is te verwachten; de moeilijkheden, waarmede, de belastingheffing thans reeds gepaard gaat, zullen daardoor nog worden vergroot.

P. J. A. ADRIANI.

Erratum. In het vorig nummer is gezegd, dat in Frankrijk aanvankelijk 1.5 pCt. van den prijs bij aankoop in het klein was geheven; dit moet zijn 1 pCt.

DE SOCIALE KANT VAN DE ONTWIKKELING ONZER MIJNINDUSTRIE.

II.

De sociale positie der mijnwerkers.

De arbeidsvoorwaarden der mijnwerkers waren tot voor korten tijd, ook voor wat de loonen betreft, vrij gunstig en zijn overigens gunstiger dan die van hunne collega's in bijna alle andere landen.

De loonen zijn, zooals uit het staatje in het vorig no. blijken kan, in de laatste jaren aanzienlijk verlaagd en werden onlangs, wegens de oogenblikkelijke slechte economische positie van het bedrijf, opnieuw verminderd. Volgt nu niet spoedig eene prijsdaling voor huishuizen en levensmiddelen, dan is het welvaartspeil van deze arbeiders werkelijk te laag.

De arbeidsduur is bepaald in het Mijnreglement (vastgesteld bij Kon. Besluit van 22 Sept. 1906) en bedraagt thans, zoowel voor ondergrondschen als bovengrondschen arbeid 8 uur per dag- of nachtdienst. Het Mijnreglement bepaalt nog 8½ uur, maar sinds 1919 is hierin wijziging gebracht.

Veiligheidsmaatregelen zijn eveneens in het Mijnreglement voorgeschreven. Met betrekking tot deze maatregelen is men echter bezig met eene herziening van dit Reglement. De contróle is opgedragen aan het Staatstoezicht op de Mijnen en aan twee *arbeiderscontroleurs*, die de Minister, op voordracht van

de hierna genoemde arbeiderscommissies benoemt, telkens voor den tijd van vijf jaren.

Arbeiderscommissies, welker taak is: wenschen, bezwaren en klachten betreffende de veiligheid, de gezondheid en den arbeid, voor zoover die haar gegrond voorkomen, ter kennis te brengen van de bestuurders der mijn, worden ingesteld voor elke mijn, waarbij in den regel meer dan honderd arbeiders in dienst zijn. Zij bestaan ieder uit zes leden, die door de meerderjarige Nederlandsche mijnwerkers worden gekozen, telkens voor den tijd van zes jaren.

Naast de wettelijke voorschriften betreffende de arbeidsvoorwaarden bestaan in vrije overeenkomst getroffen regelingen van belangrijken aard. Wij noemen eerst de

Contactcommissie, op verzoek van den Christelijken Mijnwerkersbond ingesteld na het bekende conflict van 1917. Deze commissie is samengesteld uit een gelijk aantal vertegenwoordigers van de mijn-directies en de arbeidersorganisaties en komt op onregelde tijden samen ter bespreking van de arbeidsvoorwaarden. Tot dusver is deze commissie er nog steeds in geslaagd, om geschillen tot oplossing te brengen. Voor het eerst in 1920 bracht zij tot stand eene

Collectieve arbeidsovereenkomst, belangrijk gewijzigd en verbeterd in 1921. In deze overeenkomst werden aanvankelijk ook de loonen vastgesteld. Dit is nu veranderd in dezen zin, dat het gemiddelde loon der houwers, dat maatstaf is voor de loonen der overige groepen, wordt vastgesteld bij afzonderlijke overeenkomst en dat in het collectief arbeidscontract nog alleen de verhoudingen tusschen die loonen alsmede de vergoedingen voor overwerk worden geregeld. Van groot belang zijn verder de in de collectieve arbeidsovereenkomst voorgeschreven

Geschillencommissies, die tot taak hebben: klachten en geschillen betreffende de toepassing der collectieve arbeidsovereenkomst, voor zoover niet behorende tot de competentie van het scheidsgerecht, te onderzoeken, maar die ook bevoegd zijn tot het doen van voorstellen omtrent het aanbrengen van technische verbeteringen in het bedrijf, tot het controleeren van den kostprijs van ontplofbare stoffen en materialen (die de arbeiders moeten bekostigen) en tot het uitoefenen van toezicht op onvoldoend gevulde wagens en onzuivere kolen, ingeval hierover klachten bij haar zijn ingekomen. De commissies kunnen klager en getuigen hooren en de bedrijfsleider verstrekt op hare aanvraag alle gegevens, welke voor de beoordeeling van de klacht of het geschil noodig zijn.

Een *scheidsgerecht*, bestaande uit een voorzitter en een gelijk aantal leden-werkgevers en leden-werklieden doet uitspraak in elk aan zijn oordeel onderworpen geschil betrekkelijk eene arbeidsovereenkomst.

Al deze resultaten van het werk der Contactcommissie gaven „Der Bergknappe”, orgaan van de Duitse Gewerkverein, op het einde van 1924 aanleiding om te schrijven: „Het zou werkelijk niet kwaad zijn, wanneer zekere heeren in het (Duitsche) Rijksarbeidersministerie, in het ministerie voor Handel en Nijverheid in Pruisen en voor het Mijnbouwbeheer in Pruisen, zich eens voor de Nederlandsche onderhandelingsmethode gingen interesseeren.”

Inderdaad, deze methode, al is zij nog voor verbetering vatbaar, mag in andere landen wel tot voorbeeld worden gesteld.

Zeer merkwaardig is ook de regeling van het *Verzekeringswezen* voor de mijnwerkers. Het Algemeen Mijnwerkersfonds behoort tot het beste, wat er op dit gebied bestaat. Het trad, na voorbereiding door eene van Regeeringswege ingestelde commissie, met Mgr. Dr. Nolens als voorzitter, in werking op 1 Augustus 1919.

Vóór zijne totstandkoming bestonden bij elke mijnonderneming onderling zeer verschillende regelingen ten aanzien der sociale verzekering van de arbeiders.

Het Algemeen Mijnwerkersfonds bestaat uit verschillende kassen, die, zoowel ten aanzien van het lidmaatschap als van de geldmiddelen van elkander gescheiden zijn: a. het ziekenfonds, b. de ziekenkassen en c. de pensioenkas.

Het ziekenfonds wordt centraal beheerd en omvat alle werklieden, d.w.z. alle personen, die hier te lande bij een der mijnondernemingen werkzaam zijn krachtens een arbeidsovereenkomst met een halfmaandelijkschen opzeggingstermijn.

Het lidmaatschap verzekert den leden zoowel voor zichzelf als voor hun inwonend gezin het recht op geneeskundige behandeling en geneesmiddelen.

Deze bepaling wordt ruim toegepast.

Behandeling door specialisten, opname in ziekenhuizen, sanatoria en krankzinnigengestichten worden in gevallen, waarin zij uit medisch oogpunt noodzakelijk geacht moeten worden en binnen de perken van het reglement, bijna zonder uitzondering toegestaan.

Het ziekenfonds voorziet mede in de verloskundige hulp bij bevalling der inwonende echtgenooten.

De werklieden van elke mijn, waar gewoonlijk 300 of meer werklieden in dienst zijn, vormen te zamen een afdeling van het fonds.

Voor elke afdeling bestaat ook een afzonderlijke *ziekenkas*. Deze kassen worden beheerd door autonome organen, de fondscommissiën, samengesteld uit zeven personen, twee benoemd door den betrokken werkgever, de overige door de tot de afdeling behorende arbeiders.

De ziekenkas kent vier soorten uitkeeringen, n.l. a. ziekingeld, b. buitengewone ondersteuning, c. tijdelijke ondersteuning en d. begrafenisgeld.

Ziekingeld wordt uitgekeerd gedurende de eerste zes maanden, nadat de ongeschiktheid tot werken is ingetreden. Het bedraagt per werkdag 70 pCt. van het gemiddelde dagloon der categorie, waartoe de betrokken werkman behoort, en wordt mede uitgekeerd op feestdagen, die niet op een Zondag vallen.

Is de werkman na zes maanden niet hersteld, dan wordt hem voor den verderen duur zijner ongeschiktheid tot werken eene *buitengewone ondersteuning* toegekend. Deze bedraagt per werkdag 60 pCt. van het gemiddelde dagloon. De duur dezer uitkeering bedraagt drie maanden, benevens één maand voor elk vol jaar, dat de werkman bij het begin der ziekte onafgebroken lid van een der ziekenkassen is geweest, doch ten hoogste twaalf maanden.

Bij overlijden van een lid, dat een gezin nalaat, wordt aan dat gezin een *tijdelijke ondersteuning* verleend; deze bedraagt 60 pCt. van het gemiddelde dagloon en duurt drie maanden, benevens één maand voor elk vol jaar, dat de overledene onafgebroken lid van een der ziekenkassen is geweest, doch ten hoogste twaalf maanden.

Voorts wordt bij overlijden van een lid of van zijne inwonende echtgenoot uit de ziekenkas een *begravenisgeld* uitgekeerd van f 50.

De *pensioenkas* — evenals het ziekenfonds centraal beheerd — omvat: a. alle werklieden, ongeacht hun leeftijd, welke op 1 Augustus 1919 bij een der mijnondernemingen hier te lande in dienst waren; b. de werklieden, die na 1 Aug. 1919 bij een der mijnondernemingen in dienst traden, voor zoover zij — behoudens enkele uitzonderingen — op den dag hunner indiensttreding nog geen 40 jaar oud waren.

Het recht op uitkeering is gebonden aan een wachttijd van drie jaren. Het lidmaatschap verzekert den leden niet alleen recht op pensioen ten behoeve van henzelf, doch mede ten behoeve hunner nagelaten weduwen en kinderen.

Het jaarlijksch bedrag van het pensioen is grooter naarmate de betrokkene gedurende langer tijd lid van de pensioenkas is geweest. Het belooft zooveel maal f 0,95 als maandelijksche bedragen zijn betaald, of f 11,40 voor elk jaar lidmaatschap. De minimum-uit-

keering is vastgesteld op f 102,60, d.i. naar een lidmaatschap van negen jaar.

Recht op pensioen komt toe: a. aan hen, die door ouderdom, ziekte of gebreken niet meer geschikt zijn voor den laatstelijk door hen in dienst van een mijnonderneming verrichten arbeid, noch voor zoodanigen anderen voor hun geschikten arbeid in dienst dier onderneming, als hun, naar het oordeel van het bestuur van het fonds, in billijkheid zou kunnen worden opgedragen (invaliditeitspensioen); b. aan hen, die den leeftijd van 60 jaar hebben bereikt (ouderdomspensioen).

Het weduwenpensioen bedraagt de helft van het pensioen, den overledene toegekend of waarop deze in geval van pensionneering recht zou hebben gehad. Het wordt toegekend voor levenslang, doch vervalt bij hertrouwen.

Het bedrag van het weezenpensioen is afhankelijk van den duur van het lidmaatschap. Het belooft per jaar f 36 voor vaderlooze en f 72 voor ouderlooze kinderen; het wordt toegekend aan elk wettig kind, beneden 16 jaar en uitgekeerd tot aan de voleinding van dat levensjaar.

Cumulatie van invaliditeits-, weduwen- of weezenpensioen met eene rente ingevolge de Ongevallenwet wordt gedeeltelijk toegelaten.

De *bijdragen* tot de onderscheidene kassen worden voor de helft door de betrokken mijnondernemingen en voor de helft door de betrokken werklieden opgebracht.

De bijdragen tot het ziekenfonds en de ziekenkassen worden jaarlijks door het bestuur vastgesteld.

De bijdrage van de arbeiders tot de pensioenkas bedraagt f 3,0 per lid en per maand.¹⁾

Het Fonds wordt beheerd door een Bestuur en eene Algemeene Vergadering.

Elke fondscommissie benoemt één bestuurslid en iedere werkgever benoemt zooveel bestuursleden als er bij zijne onderneming afdelingen van het fonds bestaan.

De door de werklieden gekozen leden van alle fondscommissiën vormen samen de algemeene vergadering.

De taak van het Bestuur omvat ongeveer alle zaken, welke het beheer van het fonds betreffen. Het benoemt ook den directeur en zijn personeel.

De algemeene vergadering is het wetgevende lichaam, dat ook bevoegd is tot wijziging van het Reglement, waarop echter de goedkeuring moet worden verkregen van den Minister van Waterstaat.

Met deze korte uiteenzetting kan worden volstaan, om duidelijk te maken, dat wij hier te doen hebben met een voortreffelijke regeling. Deze werd dan ook meermalen in de Staten-Generaal tot voorbeeld gesteld.

Nog enkele cijfers, die de belangrijkheid van het Algemeen Mijnwerkersfonds doen uitkomen. In 1923 werd uitgekeerd aan a. ziekingeld f 836.782,54, b. buitengewone ondersteuning f 36.987,73, c. tijdelijke ondersteuning f 49.656,16, d. begrafenisgeld f 43.562,10, e. versterkende middelen f 13.157,40, f. ziekingeld, buitengewone ondersteuning en versterkende middelen uit het ziekenfonds f 153.991,37, g. bijdragen tot de pensioenkas uit de ziekenkas f 6.095,20, h. ziekenhuisverpleging f 32.617,57, i. sanatoriumverpleging f 70.192,75, j. invaliditeitspensioen f 28.986,95, k. ouderdomspensioen f 2.218,98, l. weduwenpensioen f 6706, m. weezenpensioen f 31.267,58.

* * *

Ten slotte moet nog de aandacht worden gevestigd op de bijzondere zorgen, welke in de mijnstreek zijn besteed aan de

Volkshuisvesting. Arbeiders- en beambtenwoningen

¹⁾ Deze bijzonderheden zijn ontleend aan het Jaarverslag van het Algem. Mijnwerkersfonds over het 1e en 2e boekj. ar.

werden gebouwd vanwege enkele gemeenten en vanwege de mijndirecties. Zoo b.v. lieten de Staatsmijnen bouwen 319 beambtenwoningen en ruim 2500 arbeiderswoningen (waaronder 712 noodwoningen).

Kloek gedacht en breed van opzet is hetgeen van particuliere zijde op dit gebied is tot stand gebracht.

Naast een Bouwgrondmaatschappij, genaamd „Tijdig“, die het opdrijven van grondprijzen ten nadeele der volkshuisvesting moet voorkomen, bestaat onder den naam „Ons Limburg“ eene centrale bouwvereniging en de instelling „Het goede Kosthuis“, die Gezellenhuizen, gaarkeukens en een soort doorgangshuis exploiteert. Al deze lichamen staan met elkaar in verband. De winsten van „Tijdig“ komen aan „Ons Limburg“ en mede met financieele hulp van de laatste vereniging worden de andere instellingen beheerd.

Dit sociale werk is, voor zoover mij bekend, in ons land nog zonder voorbeeld.

„Tijdig“ werkt met een maatschappelijk kapitaal van f 500.000 en heeft door geheel het mijngebied uitgestrekte gronden aangekocht.

Bij „Ons Limburg“ zijn 40 bouwverenigingen aangesloten, die leiding ontvangen van een goed ingericht technisch bureau. Deze verenigingen hebben tot heden ruim 5000 woningen laten bouwen.

Door „Het goede Kosthuis“ wordt een 6-tal Gezellenhuizen met gaarkeukens geëxploiteerd. Het laatstgebouwde Gezellenhuis te Nuth — gebouwd met hulp van de Staatsmijnen — biedt logiesruimte voor 150 gezellen of arbeiders. In 1922 bedroeg het aantal beschikbare bedden 512.

Het doorgangshuis, dat de naam der vereniging („Het goede Kosthuis“) draagt, verleent onderdak aan menschen, die naar de mijnstreek komen om werk te zoeken. In 1922 bezorgde het in 45.060 gevallen logies en verschafte ruim 153.000 kleine maaltijden.

Door al deze instellingen wordt dus het geheele gebied der volkshuisvesting bestreken en naar verschillende richtingen voortreffelijk werk gedaan.

Dit onvolledig overzicht, dat te uitgebreid zou geworden zijn indien ook nog bijzonderheden waren gegeven omtrent de arbeidersbeweging en de uitgebreide verbruikscoöperatie, geeft wel een denkbeeld van de sociale positie der mijnwerkers.

Hierbij verlieze men niet uit 't oog, dat dit alles in betrekkelijk korten tijd moest worden tot stand gebracht. Dan is duidelijk, welke krachtsinspanning het heeft gekost, om de sociale en economische omwentelingen, welke daar in het Zuiden des lands plaats grepen, in goede banen te leiden.

Toch bleven er groote zorgen en kan de toekomst nog bijzondere moeilijkheden opleveren. Dit gaan wij in een slotartikel onder de oogen zien.

(Slot volgt).

H. G. M. HERMANS.

DE RIJKSMIDDELEN.

In dit nummer treft men aan het gebruikelijke overzicht van de opbrengst der Rijksmiddelen over de maand Maart 1925, vergeleken met de overeenkomstige cijfers van Maart 1924.

De gewone middelen brachten in de afgelopen maand f 35.859.700 op tegen f 31.234.100 in Maart 1924 en vertoonen mitsdien een vooruitgang van f 4.625.600. Van laatstgemeld bedrag komt evenwel f 384.200 op rekening van de rijwielbelasting. De totale opbrengst in de afgelopen maand overtrof de raming met een bedrag van f 1.031.200.

De opbrengst over de eerste drie maanden van dit jaar bedroeg f 8.947.100 meer dan de opbrengst in de overeenkomstige maanden van 1924, terwijl de raming met een bedrag van f 5.539.000 werd overschreden. Laat men echter de rijwielbelasting, die in dat tijdvak in totaal f 4.969.700 opracht, buiten beschouwing, dan blijkt, dat de opbrengst in het vorige jaar en de raming slechts met respectievelijk f 3.977.300 en f 1.819.300 werden overtroffen.

In vergelijking met de overeenkomstige maand van

het vorig jaar vertoonden de grondbelasting, de personeele belasting, de inkomstenbelasting, de vermogensbelasting, de suiker-, de wijn- en de gedistilleerd-, de zout-, de bier- en de geslachtaccijns, de zegelrechten, de successierechten, de belasting op gouden en zilveren werken, het statistiekrecht, de domeinen, de loodsgelden en het recht op de mijnen een hooger opbrengstcijfer. Daarentegen brachten minder op de dividend- en tantiëmebelasting, de tabaksaccijns, de registratierechten en de invoerrechten.

Evenals de vorige maanden dezes jaars leverde de grondbelasting een hogere opbrengst; het voordelig verschil bedroeg ditmaal f 239.100 en is gedeeltelijk toe te schrijven aan vluggere invordering. Ook de personeele belasting gaf ditmaal weer een surplus te boeken boven de opbrengst in de maand Maart van het vorige jaar (f 104.700), waarvoor evenwel geen bepaalde oorzaak aanwijsbaar is. De opbrengst van de beide laatstgenoemde belastingen in het eerste kwartaal van dit jaar overtrof de opbrengst van hetzelfde tijdvak van 1924 met bedragen onderscheidenlijk van f 969.000 en f 362.500. De raming werd echter bij geen van beide belastingen bereikt; de opbrengst over het 1e kwartaal bleef nl. resp. f 730.800 en f 1.478.100 bij de raming ten achter.

De inkomstenbelasting gaf in Maart 1925, in tegenstelling met de daaraan voorafgaande maand, een hogere opbrengst (van f 1.331.700) te zien dan in de gelijknamige maand van het jaar 1924. Het accres is vermoedelijk een gevolg van het vroeger gereed zijn van de aanslagregeling 1924/1925. Bij vergelijking van de ontvangsten uit deze belasting over de eerste drie maanden van 1924 en 1925 blijkt, dat de bedragen zich als volgt over de verschillende dienstjaren splitsen:

	Jan. t/m. Maart 1924	Jan. t/m. Maart 1925
1920/21....	f 325.300,—	f —
1921/22....	„ 1.668.400,—	„ —
1922/23....	„ 7.212.100,—	„ 1.302.500,—
1923/24....	„ 17.216.100,—	„ 4.934.100,—
1924/25....	„ —	„ 20.026.700,—
Totaal.	f 26.421.900,—	f 26.263.300,—

Op het eerste gezicht maken de hier gegeven cijfers geen slechten indruk. Niet genoeg kan er evenwel op worden gewezen, dat men met het trekken van bepaalde conclusies uiterst voorzichtig behoort te zijn. Immers uit de cijfers blijkt evenzeer, dat de krachtige drang tot tijdige aanzuivering een belangrijke factor blijft vormen. Terwijl toch de totaal-opbrengst in de eerste kwartalen van 1924 en 1925 ongeveer gelijk was, bedroeg het verschil tusschen de loopende dienstjaren (1923/24 voor 1924; 1924/25 voor 1925) f 2.810.600 ten voordeele van 1925. En ten slotte wijzen de cijfers er op, dat op eene meerdere inkomst door het inhalen van achterstand op de oude dienstjaren niet te rekenen valt. Eene vergelijking van de beide laatstverloopen dienstjaren (1922/23 in 1924; 1923/24 in 1925) stelt dit boven twijfel. Bij het beschouwen van deze cijfers moet intusschen mede worden bedacht, dat de raming in de eerste 3 maanden dezes jaars met f 5.013.300 is overschreden.

Voor het vrij onbeteekenende verschil in de opbrengst der dividend- en tantiëmebelasting (f 44.300 minder) en de toeneming der vermogensbelasting (met f 147.600) kan geen bepaalde reden worden opgegeven. Vergelijking van de opbrengsten over de eerste kwartalen van 1924 en 1925 doet zien, dat dit jaar onderscheidenlijk f 181.800 en f 112.100 méér werd ontvangen. Bij beide middelen bleef de opbrengst evenwel bij de raming ten achter (bij de dividend- en tantiëmebelasting met f 1.566.600; bij de vermogensbelasting met f 574.600).

Met uitzondering van den tabaksaccijns bewogen alle accijnzen zich in stijgende lijn. De suikeraccijnz steeg van f 2.604.600 tot f 3.364.800. Het tekort in de voorraden, dat de teruggang in de opbrengst van dit middel in het laatst van het vorige jaar deed vermoeden, schijnt thans te worden aangevuld. Blijkbaar

verwachtte men eene daling der prijzen en heeft men zich zoo lang mogelijk van koopen onthouden; hetgeen thans evenwel langzamerhand moet plaats hebben, om de afnemers te bevredigen, en waardoor de hogere opbrengst wordt verklaard. De wijnaccijns vertoonde een accres van f 51.800. Hiervoor is geen bepaalde oorzaak aan te wijzen, evenmin als voor de niet noemenswaardige stijging van den gedistilleerdaccijns (f 3.300). De zoutaccijns bleef een hooger opbrengstcijfer vertoonen; ditmaal bedroeg het voordeelig verschil f 64.300. Zooals reeds eerder werd opgemerkt, is deze toeneming toe te schrijven aan den minderen invoer van vreemd geraffineerd zout, dat aan invoerrecht is onderworpen, ten gevolge waarvan het gebruik van binnenlandsch zout (accijnsgoed) toeneemt. Uit de stijging van den bieraccijns, die thans van f 291.900 op f 721.100 kwam en derhalve eene meerdere opbrengst van niet minder dan f 429.200 te boeken gaf, blijkt, dat de met ingang van 12 Mei 1924 in werking getreden sterke accijnsverhoging flink doorzet. De geslachtaccijns bracht f 64.000 meer op; de reden hiervoor is niet bekend. Ten slotte moge worden gewezen op den tabaksaccijns, die f 86.800 terugliep; de pas tot stand gekomen accijnsverhoging zal eerst merkbaren invloed hebben over 6 maanden, wanneer de crediettermijn vervalt voor de aangevraagde zegels.

Van de middelen, die meer in direct verband staan met het zakenleven, brachten de zegelrechten f 789.200 meer op, waarvan f 190.800 op rekening van de beursbelasting komt, waarschijnlijk ten gevolge van de uitgifte van veel nieuwe leeningen tegen een lager rentetype. De registratierechten daalden daarentegen met f 171.900, waarschijnlijk gedeeltelijk te wijten aan mindere aankopen van onroerend goed, nu de vrees voor inflatie, die in voorgaande jaren velen deze belegging boven het aankopen van effecten deed prefereren, vrijwel geheel is verdwenen. De invoerrechten liepen terug met f 104.900. De statistiekrechten brachten f 17.300 en de loodsgelden f 39.900 méér in. Vooral laatstgemeld middel maakt den laatsten tijd geen slecht figuur; de opbrengst over het 1e kwartaal 1925 overtrof die van het 1e kwartaal 1924 met f 184.000, terwijl de raming in genoemd tijdvak met f 248.400 werd overschreden.

Ten slotte moge worden gewezen op de successierechten, die met f 371.200 toenamen, op de domeinen, die met f 107.600 opliepen; op de belasting op gouden en zilveren werken, die f 21.900 accresseerde, waarin de opleving van den handel in die artikelen tot uiting komt; op de belasting op speelkaarten, die een toevallig voordeelig verschil van f 1900 te boeken gaf; en op het recht op de mijnen, dat thans f 106.100 (het vorige jaar niets) opleverde.

De inkomsten van het „Leeningfonds 1914” bedroegen in de afgelopen maand f 8.342.200 (raming rond f 7.783.000); in het afgelopen kwartaal f 22.421.100 (vorig jaar f 22.910.300). Ten slotte moge er nogmaals de aandacht op worden gevestigd, dat de oorlogswinstbelasting wegens haar geringe opbrengst niet meer in de middenstaten vermeld wordt; deze bate behoort dus tot het verleden.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

DE FINANCIËELE TOESTAND EN DE REGERINGS-CRISIS IN FRANKRIJK.

Prof. Bertrand Nogaro te Parijs schrijft ons:

De behandeling der begroting door de beide Kamers was nog niet afgelopen, toen plotseling een nieuwe gebeurtenis voorviel, althans nieuw voor de niet-ingewijden: de Fransche regering moest ertoe overgaan, een spoedeischend wetsontwerp in te dienen met een dubbel doel: in de eerste plaats verhoging van de grens der fiduciaire circulatie en vervolgens het invoeren van een regeling, welke het

midden houdt tusschen een kapitaalheffing en een gedwongen leening.

Overeenkomstig de politiek, door de vorige regering gevolgd, en opgelegd door de Banque de France, had het ministerie Herriot gemeend, zich te moeten verplichten, het aan de biljetten-uitgifte gestelde maximum, nl. 41 milliard frank, niet te overschrijden. Voorts meende het ook, aan de Banque de France een deel der door dit instituut aan den Staat verleende voorschotten te moeten terugbetalen en aldus het cijfer dezer credieten tot 22 milliard te verlagen. De voorzitter van den ministerraad had onder van zekere zijde op hem uitgeoefenden druk bevestigd, dat de Regeering iedere inflatie zou vermijden, waarbij hij aan dit woord een beperkte — en naar mijn meening onjuiste — beteekenis gaf, d.w.z. door te verklaren, dat de fiduciaire circulatie onveranderd zou blijven en dat er „geen enkel biljet meer” zou worden uitgegeven. Men zal moeten toegeven, dat, indien vóór den oorlog een financier verklaard had, dat de bestaande fiduciaire circulatie nooit zou worden overschreden, een dergelijke voorstelling ongerijmd zou hebben geschienen. Frankrijk was, als ik mij niet bedrieg, het eenige land ter wereld, waar de circulatie i.p.v. geregeld te zijn op grond van een zeker verband tuschen de posten op de balans, naar boven aan een vaste, bij de wet ingestelde grens was gebonden. Zoodra echter de voor het zakenleven benodigde omloop zich vermeerderde, zoodat deze grens werd genaderd, verkreeg de bank zonder moeilijkheden vergunning, het biljetten-maximum te verhoo- gen. Nu is op het oogenblik, gezien het prijsniveau, een circulatie van 41 milliard eerder beneden dan boven den totalen omloop (biljetten en munten) van vóór den oorlog en de aan de bank opgelegde verplichting, een *verscheidene jaren geleden vastgesteld* cijfer niet te overschrijden, moest noodlottigerwijze uitloopen op de situatie, waarvoor wij ons op het oogenblik gesteld zien. Inderdaad kan de Banque de France aan handel en industrie niet meer de normale voorschotten verlenen, waaraan deze behoefte hebben. Derhalve hebben bepaalde industrieelen, uit vrees het noodzakelijke crediet niet te kunnen verkrijgen, de gewoonte aangenomen, biljetten onder zich te houden. Anderen hebben zich tot de andere banken gewend, die; om aan deze nieuwe credietbehoefte te kunnen voldoen, langzamerhand een deel van het vervallende schatkistpapier, dat zij in portefeuille hadden, niet hebben vernieuwd.

Derhalve schuilt het kwaad, wel bezien, niet in de crisis, welke zich op het oogenblik manifesteert; en die onvermijdelijk was, doch in de te voren gevolgde politiek. Deze politiek heeft overigens nog het kwade gevolg gehad, dat zij het thans aan de circulatie toegevoegde bedrag het resultaat van voorschotten van de bank aan den Staat doet schijnen, terwijl deze voorschotten in werkelijkheid slechts noodzakelijk zijn geweest, omdat de geld- en de daaruit voortvloeiende credietschaarschte, de Regeering hebben verhinderd, vernieuwing van een deel van het vervallen schatkistpapier te verkrijgen.

Het eerste deel van het door de regering ingediende wetsontwerp bedoelde dus noodzakelijkerwijs, hoewel in vrij onhandigen vorm, aan het crediet in Frankrijk de onmisbare elasticiteit te hergeven en de noodlottige concurrentie tusschen het crediet aan den Staat en dat aan het bedrijfsleven te doen verdwijnen. Overigens had het ontwerp duidelijk de strekking, het gevaar af te wenden, dat de Staat bij een ev. onvoldoende vernieuwing van schatkistpapier zou loopen.

Het tweede deel van het ontwerp bevatte in de eerste plaats een oproep tot vrijwillige inschrijving op een 2 pCt. rente dragende leening; „vrijwillig”, doch met den stok van een kapitaalheffing achter de deur voor hen, die niet zouden inschrijven; hetgeen, juist omschreven, wil zeggen gedwongen leening of

althans gedwongen voor hen, wier kapitaalbezit min of meer kan worden geraamd en gecontroleerd.

De wet gaat nl. uit van het beginsel, dat de belastingplichtigen moeten inschrijven voor een bedrag, gelijk aan $\frac{1}{10}$ van hun vermogen, hetgeen zou worden geschat door op de belastbare inkomsten van het jaar 1925 de volgende coëfficiënten toe te passen:

Gebouwde en ongebouwde eigendommen en onroerende goederen	coëff. 12
Winst uit het landbouwbedrijf, de industrie en den handel	3
Inkomen uit ambten en betrekkingen	6
Opbrengst van mijnen	6

Wie de geheel uiteenlopende wijze kent, waarop de ramingen voor de verschillende inkomenscategoriën in Frankrijk geschieden, moet het toeschijnen, dat een dergelijke aanslagregeling geheel onaanvaardbaar is voor een kapitaalheffing. De inkomsten uit het landbouwbedrijf worden nl. geraamd volgens een schattingswijze van vóór den oorlog, welke resultaten reeds toen beneden de werkelijkheid bleven, terwijl de handelswinsten daarentegen voor het grootste gedeelte worden vastgesteld op grond van balansen. Aldus zou de toepassing van coëfficiënten op zoo onjuiste aanslagen ten aanzien der kapitaalheffing zijn uitgelopen op een ergerlijke vermenigvuldiging van de ongelijkheden en onrechtvaardigheden, welke de inkomstenbelasting bevat.

Erkend moet overigens worden, dat het ontwerp, alles bijeengenomen, een stelsel met zich bracht, dat het midden hield tusschen een gedwongen leening en een heffing, weliswaar niet van het kapitaal, doch van de daaruit getrokken inkomsten, omdat de belastingplichtige feitelijk een verlies zou hebben moeten lijden ter hoogte van het verschil tusschen de geldende rente en die, welke de Staat hem zou hebben vergoed. De onrechtvaardigheid zou aldus zijn verzacht, doordat het niet om een kapitaalheffing ging, doch zij zou niettemin zijn blijven bestaan, omdat de inschrijvingen krachtens het ontwerp voornamelijk zouden zijn geëischt van handel en industrie, terwijl het vrijmaken van daarin werkzame kapitalen buitengewoon moeilijk is, inplaats van te worden geëischt van den landbouw, welke op het oogenblik veel gemakkelijker zou kunnen inschrijven op staatsleeningen.

Het Regeeringsontwerp is gevolgd door indiening van initiatief-voorstellen, met name van een socialistisch tegenontwerp, dat een heffing van 10 pCt. van alle kapitalen inhoudt. Aldus is de kapitaalheffing de laatste dagen, als gevolg van de financieele moeilijkheden van het oogenblik, aan de Fransche openbare meening verschenen als een onmisbare maatregel voor de gezondmaking der openbare financiën. Dit denkbeeld is vrij algemeen door de socialistische partij aanvaard en heeft eenige vorderingen in de rijen der radicalen gemaakt. Daarentegen zou het slechts een zeer kleine minderheid in den Senaat hebben gevonden en op grond hiervan kon men een conflict tusschen deze twee vergaderingen voorzien. Evenwel is als gevolg van besprekingen in de Commissie voor de Financiën uit de Kamer en de radicale groep gebleken, dat de kapitaalheffing in de mate, waarin zij zou kunnen worden toegepast, uiteen zou vallen in een serie van belastingen van reeds bekenden aard, die een verschillend karakter vertoonen, in het bijzonder wat de plaats aangaat, waar ten slotte hun druk wordt gevoeld. Voorts is gebleken, dat indien men aan de kapitaalheffing den omvang wilde geven, welke de socialisten wenschen, het noodzakelijk zou zijn, ten einde onroerende kapitalen vlottend te maken, kunstmatige credietmogelijkheden te scheppen en aldus juist af te sturen op hetgeen de socialistische financiers willen vermijden, nl. inflatie.

Overigens zijn deze debatten van aard veranderd met de ministerieele crisis. Terwijl Herriot zich door

de kapitaalheffingsleus had laten meeslepen, is de nieuwe Minister van Financiën, Caillaux, welke een hooge mate van financieele ontwikkeling bezit, zeker in staat op het eerste gezicht de beteekenis van een dergelijke leus te doorgronden. Hij zal zeker enkele politieke voorzorgsmaatregelen moeten nemen, ten einde den steun van de socialisten in de Kamer te behouden, terwijl hij hen ertoe brengt een van hun geliefkoosde stellingen te laten vallen, maar van nu af aan schijnt het, dat de huidige Fransche Regeering, in den persoon van den Minister van Financiën, tot een veel juister begrip van de financieele werkelijkheid is gekomen.

Het vraagstuk, dat zich voordoet, is er nl. in wezen een van kaspositie en vlottende schuld. Een zekere elasticiteit in de circulatie zal ongetwijfeld voldoende zijn, eerstgenoemd punt zonder ernstige inconvenien ten op te lossen, gegeven de middelen, waarover Frankrijk thans beschikt, om den wisselkoers op peil te houden. De eenige moeilijkheid is een deel der vlottende schuld te consolideeren juist op het oogenblik, waarop een belangrijk bedrag aan papier vervalt.¹⁾ Welke middelen zal de nieuwe Minister te baat nemen, om dit delicate financieele vraagstuk op te lossen? Het zal zeker niet lang duren, vóór wij dit weten.

BERTRAND NOGARO.

DE BALANSEN DER GROOTE DUITSCHE BANKEN.

II (Slot).

Dr. E. Stern te Berlijn schrijft ons:

Dat het meer op de kwaliteit dan op de kwantiteit der transacties aankomt zal men in het bijzonder in het oog moeten houden, wanneer men pogingen doet, de liquiditeit der afzonderlijke instituten uit de balans af te lezen. Hieronder worden enkele cijfers gegeven, waaruit de contante liquiditeit en voorts de z.g. liquiditeit van den eersten en ten slotte die van den eersten en den tweeden rang blijkt. Als contante liquiditeit beschouwen wij de verhouding van de kasmiddelen (met inbegrip van de tegoeden bij circulatiebanken en clearing-instituten) tot het totaal van crediteuren en accepten, als liquiditeit van den eersten rang de verhouding van de som van kasmiddelen, nostro-tegoeden bij banken en bankiers, wissels en schatkistbiljetten, alsmede van gelden op prolongatie en voorschotten tegen onderpand van courante effecten, tot het totaal van crediteuren en accepten. Als liquiditeit van den eersten en tweeden rang beschouwen wij de verhouding van eyengenoemde middelen, vermeerderd met voorschotten op goederen en rembourcredieten, alsmede de eigen effecten, in verhouding tot het totaal van crediteuren en accepten. Deze methode wordt op het oogenblik in Duitschland het meest gevolgd, hoewel het juister zou zijn, tot de vreemde gelden ook de uit te keeren winst en dergelijke verplichtingen te rekenen. Niet in alle gevallen is het mogelijk geweest, de liquiditeit precies volgens deze beginselen te berekenen, omdat de balansopstelling bij de verschillende banken niet geheel dezelfde is. Zoo voert een deel onder de tegoeden bij banken en bankiers ook andere dan nostrotegoeden op. Dientengevolge schijnt bij deze banken de liquiditeit groter dan bij de andere, aangezien de debiteuren in het algemeen niet tot de bijzonder liquide middelen worden gerekend. Een deel der banken heeft voorschotten op goederen en goederenverscheppingen afzonderlijk opgevoerd, zoodat het mogelijk is geweest, deze

¹⁾ [In den loop van het jaar vervallen: Fr. 3.290 miljoen Obligations du Crédit National van 1922 (op 1 Juli); Fr. 8.237 miljoen 3- en 5-jarige Bons du Trésor (op 25 September); Fr. 10.090 miljoen 3-, 6- en 10-jarige Bons du Trésor, 1e Serie (op 8 Dec.).

Voorts vervallen gedurig bedragen der „dette flottante” (looptijd 1 mnd.—1 jaar). Van deze biljetten stonden op 1 Juli 1924 61.5 milliard uit. — Red.]

bedragen tot de liquiditeit van den tweeden rang te rekenen, terwijl een ander deel deze voorschotten tot de overige debiteuren heeft gerekend. Redenen genoeg derhalve, om aan de verschillen in liquiditeit van den eersten en den eersten en tweeden rang, welke bij de verschillende instituten worden aange troffen, geen al te groote beteekenis toe te kennen. Als algemeen resultaat zij derhalve slechts vastgesteld, dat de liquiditeit zich slechts onbeteekenend van die van vóór den oorlog onderscheidt. De vlottende middelen van den eersten rang bedragen gemiddeld 56,4 pCt. van de vreemde middelen, terwijl zij in 1913 51,5 pCt. bedroegen en de liquiditeiten van den eersten en den tweeden rang te zamen beliepen einde 1924 64,5 pCt., tegenover 65 pCt. einde 1913. Ook de contante liquiditeit onderscheidt zich nauwelijks van die van vóór den oorlog. Zij is bij een aantal instituten lager, bij andere hooger dan in 1913. Toen bedroeg zij bij de zeven groote banken gemiddeld 5,6 pCt., thans gemiddeld 5,9 pCt. en bij de acht groote banken gemiddeld 6,2 pCt. In Engeland is de contante liquiditeit in het algemeen grooter. Het is echter onmogelijk, den Duitschen toestand naar Engelschen maatstaf te beoordeelen. Reeds in vreedestijd bestonden groote verschillen in liquiditeit, zonder dat de Deutsche banken in werkelijkheid minder liquide waren dan de Engelsche. In ieder geval doet de omvang der kasmiddelen vermoeden, dat de groote banken op het einde van het jaar den economischen toestand van Duitschland met vertrouwen hebben beoordeeld. Een kwartaal is sindsdien voorbij gegaan, zonder dat de contante liquiditeit gebleken is, practisch te gering te zijn.

De overige posten der activa geven tot bijzondere opmerkingen geen aanleiding. Het syndicaatsbedrijf is, gelijk reeds vermeld, minimaal. Het bezit aan eigen effecten geeft overal zoo geringe bedragen te zien, dat het vermoeden gerechtvaardigd is, dat hierin niet onaanzienlijke stille reserves zijn verborgen. Deze en gene bank wijst er ook uitdrukkelijk op, dat zij haar effecten tot den laagsten koers van het jaar heeft opgevoerd, terwijl de algemeene koersstand op het einde van het jaar, en ook thans nog, ongeveer dubbel zoo hoog is als de laagste in het afgelopen jaar. Ook de bedragen, die voor bankgebouwen en grondbezit zijn opgevoerd, kan men niet te hoog noemen. Zij zijn in het algemeen niet hooger dan vóór den oorlog en men mag, gegeven de voorzichtige waardeeringspolitiek van dien tijd, gerust aannemen, dat zij toen zeer aanzienlijk waren onderschat. In samenhang met de personeeluitbreiding, die bijna ieder instituut vertoond heeft, heeft zich ook het gebouwenbezit aanzienlijk vergroot. Het bezit van goede eigen gebouwen is voor een volledig in bedrijf zijnde bank een winstgevende belegging.

Het bezit aan andere gebouwen is gering. In zoverre het om huizen gaat, welke in den inflatietijd met het oog op „Substanzerhaltung”-werden aangekocht, moet worden gewenscht, dat deze zeer spoedig in belegging van meer liquiden vorm zullen worden omgezet. Speculatie in grondstukken behoort niet tot de taak eener groote bank.

Bijzondere aandacht verdient de winst- en verliesrekening der banken. Neemt men in aanmerking, in welk een grooten omvang de contante middelen zijn uitgeleend, hoe groot verder het aandeel der vreemde middelen aan de totale middelen is, en overweegt men ten slotte, welk een buitengewoon groot verschil tusschen credit- en debetrente (de laatste met inbegrip van provisie) bestond, dan zou men eigenlijk een bijzonder gunstige verhouding van brutowinst tot nettowinst verwachten. Het tegendeel is helaas het geval. Uit de volgende tabel blijkt de verhouding van brutowinst tot administratiekosten, belastingen, open afschrijvingen en nettowinst per einde 1924 resp. 1913. (Voor 1913 zijn bij deze opstelling de sindsdien in de genoemde banken opgenomen instellingen niet

in aanmerking genomen. De onderlinge verhouding der posten wordt hierdoor niet wezenlijk beïnvloed).

	1924			1913		
	6 Banken met filialen	Berliner Handels-Ges.	Reichs-Kredit-Ges.	6 Banken met filialen	Berliner Handels-Ges.	
Brutowinst	514,4	10,1	9,2	206,30	15,32	
waarvan:						
Administr.kosten	327,6	5,5	4,6	78,25	4,29	
Belastingen	30,3	2,0	0,0	10,27	1,00	
Open afschrijv. . .	7,6	0,0	0,0	6,64	0,0	
Nettowinst.....	53,5	2,6	4,6	111,16	10,04	
Administr.kosten	63,7 %	54,5 %	50 %	37,9 %	28,1 %	
Belastingen	5,9 %	19,8 %	0,0 %	5,0 %	6,6 %	
Open afschrijv. . .	1,1 %	0,0 %	0,0 %	3,2 %	0,0 %	
Nettowinst.....	10,4 %	25,7 %	50 %	53,9 %	65,3 %	

Volgens deze tabel bedroegen de administratiekosten zonder belastingen bij de 6 banken, welke filialen bezitten, 63,7 pCt. van de brutowinst, tegenover 37,9 pCt. in 1913, bij de Berliner Handelsgesellschaft 54,5 pCt. tegen 28 pCt. en bij de Reichs-Kredit-Gesellschaft 50 pCt. De belastingen bedragen bij de 7 oude banken 6,1 pCt. tegen 5,1 pCt. in 1913. De Reichs-Kredit-Gesellschaft genoot in 1924 nog vrijdom van belasting, doch is in 1925 ook in dit opzicht met de andere banken gelijkgesteld. Het is verre van ons, te zeggen, dat het Rijk te weinig belasting heft, doch de winst- en verliesrekening laat duidelijk zien, dat aan de vermindering der nettowinst de belastingen geen schuld hebben. Over den omzet berekend bedroegen de belastingen (bij de 5 instellingen, welke omzetcijfers mededeelen) 0,01 % in 1924 en 0,003 % in 1913. Het zou niet juist zijn, de te betalen belastingen uitsluitend met de brutowinst te vergelijken. Bij de 7 oude, belastingplichtige banken bedragen de belastingen gemiddeld 31,1 pCt. van de zuivere winst, waarvan de te betalen belastingen en de bekend gemaakte afschrijvingen nog niet zijn afgetrokken, terwijl in de toekomst de Körperschaftsteuer maximaal 20 pCt. zal bedragen.

Aangezien de belastingen, gelijk wij hebben gezien, bij de onkosten niet den doorslag geven, en men evenmin kan beweren, dat de salarissen der bankbeambten te hoog zouden zijn — het tegendeel is veeleer het geval — blijven slechts drie gronden over voor de verklaring van de buitengewoon hooge onkosten. Of het aantal beambten staat in een ongunstige verhouding tot den omzet, hetgeen de opvatting is, die een zoo gezaghebbend instituut als de Deutsche Bank in haar jaarverslag heeft uitgesproken, of, gelijk thans in Duitschland algemeen de gewoonte is, zijn kapitaaluitgaven, zoowel roerende als onroerende, als onkosten geboekt en dus reeds in het eerste jaar afgeschreven — hierop wijst de Dresdner Bank —, of wel de brutowinst is door het vormen van stille reserves naar verhouding lager opgevoerd dan in 1913. Waarschijnlijk werken alle drie oorzaken te zamen. De banken hebben weliswaar hun personeel in dit eene jaar in een mate verminderd, gelijk men zulks in normale tijden nimmer voor mogelijk zou hebben gehouden, doch de omvang van het personeel is nog steeds grooter dan vóór den oorlog. Hierop dient des te meer gelet te worden, daar de banken in het afgelopen jaar hun bedrijf in grooten omvang gemechaniseerd hebben. De totale omzet is echter geringer dan in 1913. De individuele omzetten moeten diensvolgens belangrijk kleiner geworden zijn. Bovendien zijn in het afgelopen jaar hierdoor groote kosten ontstaan, dat de personeelvermindering niet geheel bij het begin van het jaar, doch zoowel in den loop daarvan als ten deele tegen het einde werd doorgevoerd, terwijl verder aan de ontslagen beambten vergoedingen werden uitgekeerd. Dientengevolge kan men er tamelijk zeker van zijn, dat de personeelkosten in het afgelopen jaar belangrijk grooter zijn geweest dan zij in het loopende

jaar en in de naaste toekomst zijn zullen, zelfs wanneer men rekening houdt met de verhooging der salarismenormen. Dit is des te waarschijnlijker, daar verdere ontslagen ook in dit jaar voor de deur staan. In zoverre in het loopende jaar geen buitengewoon groote afschrijvingen noodzakelijk worden, kan men wel aannemen, dat de administratiekosten geringer zullen zijn dan in 1924. En aangezien men verder aannemen kan, dat bij normale ontwikkeling de omzet zal stijgen, in het bijzonder het syndicaats- en emissiebedrijf zich weer wat meer zullen uitbreiden, kan men er evenzeer op rekenen, dat de brutowinst zal toenemen of bij vermindering van den afstand tusschen debet- en creditrente niet zal dalen. De mogelijkheid van een gezonde ontwikkeling der rentemarge schijnt ons derhalve gegeven.

Bij de uitkeeringen aan aandeelhouders onderscheiden zich de groote banken door een groote mate van voorzichtigheid. Bijna alle hebben groote bedragen tot versterking der reserves of op nieuwe rekening geboekt, hoewel de meeste bij overgang naar de goudrekening aanzienlijke reserves hebben gevormd. Slechts twee banken hebben geen of geen noemenswaardige som gereserveerd, n.l. de Berliner Handelsgesellschaft en de Mitteldeutsche Kreditbank. Wij zien hierin geenszins een teken van ondoordachte winstverdeling, doch zouden eerder de conclusie willen trekken, dat men bij de reorganisatie of bij de stille reserveeringen in den loop van het jaar van het goede iets te veel heeft gekregen. De volgende tabel geeft de verdeling van de zuivere winst over reserves, resp. overdracht op nieuwe rekening en aandeelhouders te zien.

	Nettowinst.	Waarvan open reserves en overdracht	Uitgekeerd aan aandeelhouders	Dividend in %.
Millioenen G.M.				
Deutsche Bank	18,8	5,8	11	10 % ¹⁾
Dir. der Disconto-Ges.	10,8	1,2	9,2	10 % ²⁾
Dresdner Bank	8,3	1,6	6,2	8 %
Darmst. u. Nationalb..	9,1	2,3	6,0	10 %
Commerz- u. Privatb...	5,1	1,5	3,4	8 %
Reichs-Kredit-Ges.	4,6	2,7	1,8	6 %
Berliner Handelsges...	2,5	0,2	2,2	10 %
Mitteld. Creditbank ...	1,3	0,05	1,3	8 % ³⁾

1) Op 73 % kapitaal. 2) Op 92 % kapitaal. 3) Op 74 % kapitaal.

Alles bijeen genomen moet worden vastgesteld, dat het Deutsche bankwezen in het eerste stabilisatiejaar een zeer bevredigende ontwikkeling heeft vertoond. Vergeten mag niet worden, dat het afgelopen jaar te lijden had van zeer levendige conjunctuurschommelingen en vol van tal van gevaren was. De groote banken hebben het verstaan, deze gevaren te ontwijken. Dit geeft moed tot de veronderstelling, dat zij ook aan de gevaren, waarvan het loopende jaar naar het zich laat aanzien niet vrij zal zijn, het hoofd zullen weten te bieden.

Dr. E. STERN.

AANTEKENINGEN.

Volksinkomen en belastingdruk in Duitschland. — Het Steuerarchiv van de Industrie- und Handelskammer te Berlijn heeft de talrijke en ten deele zeer sterk van elkander afwijkende schattingen van het Deutsche volksinkomen en -vermogen voor en na den oorlog aan een critisch onderzoek onderworpen. Het is daarbij tot resultaten gekomen, welke in het algemeen den toestand iets gunstiger doen schijnen, dan uit publicaties der laatste jaren gewoonlijk bleek. Voor de beoordeeling van de belastbare capaciteit der volkshuishouding was de zooveel mogelijk nauwkeurige vaststelling van het volksinkomen belangrijker dan de hoogte van het volksvermogen. Volgens drie verschillende berekeningsmethoden komt de Handelskammer tot een

volksinkomen van rond 35 milliard R.M., of ongeveer 24 milliard vredesgoudmarken, tegenover rond 40 tot 43 milliard vóór den oorlog. Hierbij moet worden opgemerkt, dat de hoogste schatting van na den oorlog tot dusverre rond 30 milliard R.M. bedroeg (Bankers' Trust Company), de laagste rond 18 milliard R.M. (Helfferich). De sterke verschillen vinden hun verklaring hoofdzakelijk in de onmogelijkheid, in den inflatie- en overgangstijd tot eenigermate betrouwbare cijfers te komen. De eischen van Rijk, landen en gemeenten bedragen volgens de laatste Staatsbegrotingen en wetsontwerpen, onder inachtneming van de feitelijke opbrengst der belastingen, rond 29 pCt. van het volksinkomen (tegenover 10—11 pCt. vóór den oorlog). Dit cijfer is aanzienlijk gunstiger dan vroegere ramingen, die tot 40 pCt. en daarboven gingen, doch ligt nog bijna een derde hooger dan de door Clémentel aangenomen totale belasting van het Fransche volksinkomen. Vergelijkt men de resultaten met de cijfers van vóór den oorlog, dan zouden in Duitschland de belastingen dus van 11 tot ca. 30 pCt. van het volksinkomen zijn gestegen, in Frankrijk van 14½ tot ca. 24 pCt.

Deensche schulden aan en vorderingen op het buitenland. — In aansluiting aan de beschouwingen, door den heer Estrup in de Nos. van 11 en 18 Maart ll. aan de Deensche valutapolitiek gewijd, volgt hier een aan de „Frkf. Ztg.” ontleend overzicht van de Deensche schulden aan en vorderingen op het buitenland, zooals die per 31 Dec. 1924 worden geraamd.

Het schuld-saldo bedroeg 1275 mill. kr. (vorig jaar 1225 mill.), hetgeen tegen den dollarkoers omgerekend 835 millioen goudkronen uitmaakt, tegen 877 in 1912. Schulden en tegoeden zijn als volgt verdeeld:

	Einde 1924 mill. Kr.	Einde 1923 mill. Kr.
Deensche Staatsschuld	600	560
Gemeentelijke schulden	335	325
Schuld der Hypotheekbank	25	25
Andere Deensche effecten, in buitenlandsch bezit	230	215
Schuld van het koers-egalisatiefonds	110	55
Vlottende schulden	745	620
Totale schuld	2045	1800
Vreemde effecten e.d. in Deensch bezit	135	125
Vlottende tegoeden	635	450
Totaal tegoed	770	575
Schuld-saldo	1275	1225

De waarde der Deensche staatsobligatiën in buitenlandsche handen moet 40 mill. hooger worden gesteld dan het vorig jaar, in de eerste plaats op grond van den gestegen sterlingkoers. Voorts wegens een bij de Zweedsche Rijksbank opgenomen leening van 10 mill. ter betaling van teruggezonden Deensche pasmunt, ten slotte wegens verhoogden uitvoer dezer papieren. Van de vlottende tegoeden der zakenwereld komen de grootste posten voor rekening der banken en handelsondernemingen, die resp. kr. 164,2 en 136,1 mill. (vorig jaar resp. kr. 132,9 en 46,6 mill.) tegoed hadden. Daarop volgen de reederijen. Ook met betrekking tot de vlottende schulden staan deze ondernemingsgroepen bovenaan.

ONTVANGEN.

De Teugels gevierd. Een proeve om langs evolutionairen weg met de Arbeidersbescherming uit de impasse te geraken, door Mr. A. N. Molenaar. Rotterdam; Nijgh en van Ditmar's Uitgevers-Mij.

Verslag van de Commissie voor de financiële verhouding tusschen Land en Gemeenten. Ingesteld bij Gouvernementsbesluit van 19 Januari 1923 No. 7. (No. 58 van Locale Belangen. Orgaan van

de Vereeniging voor Locale Belangen). Semarang.

Het allerjongste gericht door R. Kuiper. Overdruk uit „De Socialistische Gids” Jaargang X. Amsterdam 1925; N.V. „Ontwikkeling”.

MAANDCIJFERS.

OVERZICHT DER RIJKSMIDDELEN.

(In Guildens).

	Maart 1925	Sedert 1 Januari 1925	Overeenkomstige periode 1924
Directe belastingen.			
Grondbelasting	1.047.938	4.050.683	3.081.661
Personeele belasting ..	1.045.094	4.809.428	4.446.895
Inkomstenbelasting ..	9.371.191	26.263.308	26.421.911
Dividend- en tantieme-belasting	417.709	1.433.418	1.251.616
Vermogensbelasting ..	1.099.656	2.050.386	1.938.240
Accijnzen.			
Suiker	3.364.838	11.103.786	9.273.465
Wijn	519.737	612.931	581.555
Gedistilleerd	3.560.206	10.740.370	11.500.785
Zout	181.461	578.882	358.050
Bier	721.100	2.240.278	1.264.794
Geslacht	774.888	2.251.180	2.238.042
Tabak	1.269.875	3.601.441	3.840.600
Belast. op speelkaarten	12.153	35.717	39.178
Rijwielbelasting	384.174	4.969.731	—
Indirecte belastingen.			
Zegelrechten	12.379.884 ¹⁾	6.107.989 ²⁾	5.241.654
Registratierechten	1.622.051	5.247.291	6.004.576
Successierechten	3.625.445	11.457.126	11.556.961
Invoerrechten.			
Gouden en zilver werken	3.300.589	9.137.705	9.089.866
Belasting			
Belasting	87.163	268.040	214.222
Essaailoon	64	212	274
Statistiekrecht			
Statistiekrecht	353.855	1.027.095	1.030.916
Mijnen			
Mijnen	106.076	197.342	182.376
Domeinen			
Domeinen	261.812	642.355	506.633
Staatsloterij			
Staatsloterij	10.215	195.581	196.725
Jacht en visscherij			
Jacht en visscherij	356	3.852	1.159
Loodsgelden			
Loodsgelden	342.176	998.418	814.427
Totaal-Generaal ..	35.859.706	110.024.545	101.077.481

1) Hieronder begrepen f 482.741 wegens zegelrecht van nota's van makelaars en commissonnairs in effecten, enz. (Beursbelasting). 2) Idem f 1.413.627 3) Idem f 1.175.598.

HEFFINGEN VOOR HET LEENINGFONDS 1914.

	Maart 1925	Sedert 1 Januari 1925	Overeenkomstige periode 1924
Verdedigingsbelast. Ia	329.888	615.103	548.296
Verdedigingsbelast. Ib	949.836	1.903.616	1.682.407
Verdedigingsbelast. II	2.408.651	6.614.332	7.329.425
Opcenten:			
Grondbelasting	212.076	815.440	619.563
Personeele belasting ..	204.443	915.217	881.642
Inkomstenbelasting ..	2.646.768	7.048.831	7.745.783
Vermogensbelasting ..	274.914	512.605	459.560
Dividend- en tantieme-belasting	137.844	473.028	413.033
Suiker	672.968	2.220.757	1.854.693
Wijn	103.947	122.586	116.311
Gedist. (binn.- en buitl.)	356.021	1.074.037	1.150.079
Zegelrecht van buitl. eff.	44.814	105.556	109.547
Totaal	8.342.170	23.421.108	22.910.339

SPLITSING VAN DE OPBRENGST DER GROND-, PERSONEELE-, INKOMSTEN- EN VERMOGENSBELASTING SEDERT 1 JANUARI 1924.

Dienstjaren	Grondbelasting	Personeele belasting	Inkomstenbelasting	Vermogensbelasting
1920/21	—	—	—	42
1921/22	—	—	—	321
1922/23	—	—	1.303.527	5.562
1923/24	59.277	540.145	4.934.064	26.288
1924/25	3.125.368	4.027.026	20.026.717	2.018.173
1925/26	866.038	242.257	—	—
Totale ..	4.050.683	4.809.428	26.263.308	2.050.386

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTOS.

Ned. Disc. Wissels. 4 15 Jan. '25	Zwits. Nat. Bk. 4 16 Juli '28
Bel. Binn. Eff. 4 15 Jan. '25	N. Bk. v. Denem. 7 17 Jan. '24
Vrsch. in R.C. 5 15 Jan. '25	Zweedsche Rbk 5 8 Nov. '23
Javasche Bank ... 4 20 Oct. '24	Bank v. Noorw. 6 26 Nov. '23
Bank van Engeland 5 5 Mrt. '25	Bk. v. Tsjecho-slowakijë ... 7 25 Mrt. '25
Duitsche Rijksbk. 9 26 Feb. '25	N. Bk. v. O'rijk. 13 6 Nov. '24
Bank v. Frankrijk 7 11 Dec. '24	N. Bk. v. Hong. 11 27 Mrt. '25
Belgische Nat. Bnk. 5 22 Jan. '23	Bank v. Italië. 5 11 Juli '22
Fed. Res. Bank N.Y. 3 26 Feb. '25	Bank v. Spanje ... 5 23 Mrt. '23
Bank van Spanje ... 5 23 Mrt. '23	Z.-Afr. Res. bnk 5 1/2

OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen Part. disconto (3 mnd.)	Berlijn Part. disconto (3 mnd.)	New York	
	Part. disconto	Prolongatie			Part. disc. (3 mnd.)	Call-money ¹⁾
18 Apr. '25	3 1/4	2 3/4	4 1/2 - 5 1/8	8	3 1/4	3 1/2 - 3/4
13-18 A. '25	3 1/4	2 1/2 - 3	4 1/2 - 5 1/8	8	3 1/8 - 1/2	3 1/4 - 3/4
6-11 „ '25	3 1/8 - 1/4	3	4 1/2	8	3 1/4	4 - 3/4
30 M.-4 A. '25	2 7/8 - 3 1/8	2 1/2 - 3	4 1/2 - 1/2	8	3 1/4 - 3/8	3 1/2 - 5/4
14-17 A. '24	4 1/2 - 5	4 1/2 - 5	3 - 1/8	—	—	4 - 4 1/4
16-21 A. '23	3 1/2 - 3/4	3 1/2	1 1/8 - 2 1/8	—	—	4 - 5 1/4
20-24 Jli '14	3 1/8 - 3 1/8	2 1/2 - 3 1/4	2 1/2 - 3/4	2 1/8 - 1/2	—	1 1/4 - 2 1/2

1) Koers v. 17 April en daaraan voorafgaande weken t/m Vrijdag.

2) Voor wissels met 30-55 dagen en met 56-90 dagen looptijd.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York**)	Londen*)	Berlijn*)	Parijs*)	Brussel*)	Batavia ¹⁾
14 Apr. 1925	2.50 1/8	11.98 3/4	59.64	12.88 1/2	12.62	99 3/4
15 „ 1925	2.50 7/16	11.98 3/4	59.60	12.86	12.60	99 3/4
16 „ 1925	2.50 3/8	11.98 3/4	59.62	12.96 1/2	12.61	99 3/4
17 „ 1925	2.50 1/16	11.98 3/4	59.62 1/2	13.25	12.70	99 3/4
18 „ 1925	—	11.99	59.64	13.11	12.66	99 3/4
20 „ 1925	2.50 3/4	12.00 1/4	59.67	13.11	12.65	99 3/4
Laagste d.w. ¹⁾	2.50 1/4	11.98	59.55	12.82	12.58	99 1/4
Hoogste d.w. ¹⁾	2.50 3/4	12.00 1/2	59.70	13.27	12.72	100
13 Apr. 1925	—	—	—	—	—	—
6 „ 1925	2.50 7/16	11.98 3/4	59.60	12.86 1/2	12.62 1/2	99 3/4
Muntpariteit	2.48 3/4	12.10	59.26	48.—	48.—	100

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.

1) Particuliere opgave.

Data	Zwitserland*)	Weenen*)	Praag ¹⁾	Boekarest ¹⁾	Milaan**)	Madrid**)
14 Apr. 1925	48.40	35.30	7.43	1.15	10.28	35.66 1/2
15 „ 1925	48.40	35.30	7.43	1.14	10.28	35.68
16 „ 1925	48.40	35.30	7.43	1.13	10.27 1/2	35.72
17 „ 1925	48.40	35.32 1/2	7.42 1/2	1.12	10.31	35.82 1/2
18 „ 1925	48.45	35.35	7.43	1.12	—	—
20 „ 1925	48.47 1/2	35.35	7.43	1.12	10.29	35.86
Laagste d.w. ¹⁾	48.35	35.15	7.40	1.10	10.25	35.62 1/2
Hoogste d.w. ¹⁾	48.55	35.40	7.45	1.22 1/2	10.32 1/2	35.92 1/2
13 Apr. 1925	—	—	—	—	—	—
6 „ 1925	48.32 1/2	35.28	7.43	1.17	10.29	35.63
Muntpariteit	48.—	35.—	50.41	48.—	48.—	48.—

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.

1) Particuliere opgave.

Data	Stockholm*)	Kopenhagen*)	Oslo*)	Helsingfors ¹⁾	Buenos Aires ¹⁾	Montreal ¹⁾
14 Apr. 1925	67.55	46.05	40.15	6.31	95 1/2	2.50
15 „ 1925	67.52 1/2	46.20	40.45	6.31	95 3/4	2.50 1/8
16 „ 1925	67.52 1/2	46.30	40.50	6.30	95 7/8	2.50
17 „ 1925	67.52 1/2	46.40	40.80	6.30	96	2.50
18 „ 1925	67.57 1/2	46.40	41.—	6.31	96	2.50 1/8
20 „ 1925	67.55	46.07 1/2	40.97 1/2	6.31	95 3/8	2.50 1/4
Laagste d.w. ¹⁾	67.45	45.90	39.95	6.29	95 1/2	2.49 1/4
Hoogste d.w. ¹⁾	67.65	46.45	41.15	6.34	96 1/4	2.50 1/2
13 Apr. 1925	—	—	—	—	—	—
6 „ 1925	67.55	46.05	39.90	6.32	94 3/4	2.49 3/4
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	105	2.48 3/4

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.

1) Particuliere opgave.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p.100 fr.)	Berlijn (\$ p.100 Mk.)	Amsterdam (\$ p.100 gld.)
14 April 1925	4,78 ³ / ₈	5,13	23,80	39,93
15 " 1925	4,78 ³ / ₈	5,20	23,80	39,94
16 " 1925	4,78 ³ / ₈	5,21	23,80	39,92
17 " 1925	4,78 ³ / ₈	5,25	23,80	39,91
18 " 1925	4,78 ³ / ₈	5,22	23,80	39,90
20 " 1925	4,78 ³ / ₈	5,22	23,80	39,90
7 April 1925	4,78 ¹ / ₂	5,14	23,80	39,94
Muntpariteit ...	4,8667	19,30	23,81 ³ / ₄	40 ³ / ₁₆

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	4 Apr. 1925	11 Apr. 1925	13/18 April '25 Laagste/Hoogste	18 Apr. 1925
Alexandrië	Piast. p. £	97 ¹⁵ / ₃₂	97 ¹⁵ / ₃₂	97 ³ / ₈	97 ¹⁵ / ₃₂
*Bangkok	Sh. p. tical	1/10 ¹ / ₁₆	1/10 ¹ / ₁₆	1/10 ¹ / ₁₆	1/10 ¹ / ₁₆
B. Aires ¹⁾	d. p. \$	43 ¹¹ / ₁₆	43 ¹¹ / ₁₆	43 ³ / ₈	43 ³ / ₈
Calcutta	Sh. p. rup.	1/52 ²⁷ / ₃₂	1/51 ¹⁵ / ₁₆	1/51 ¹⁵ / ₁₆	1/52 ²⁷ / ₃₂
Constantin.	Piast. p. £	922 ¹ / ₂	925	915	935
Hongkong	Sh. p. \$	2/3 ³ / ₁₆	2/3 ³ / ₁₆	2/3	2/3 ⁷ / ₁₆
Lissabon ¹⁾	d. per Mil.	215 ¹ / ₃₂	217 ¹ / ₁₆	213 ¹ / ₃₂	215 ¹ / ₃₂
Mexico	d. per \$	26	26	25	26
Montevideo ¹⁾	d. per \$	47 ³ / ₄	47 ³ / ₄	47	47 ³ / ₄
Montreal	\$ per £	4.78 ³ / ₈	4.78 ³ / ₈	4.78 ³ / ₈	4.78 ³ / ₈
R.d.Janeiro ¹⁾	d. per Mil.	5 ⁵ / ₁₆	5 ¹¹ / ₃₂	5 ⁹ / ₃₂	5 ⁵ / ₁₆
Shanghai	Sh. p. tael	3/0 ¹³ / ₁₆	3/0 ⁷ / ₈	3/0 ³ / ₈	3/1 ¹ / ₂
Singapore	id. p. \$	2/4 ¹ / ₃₂	2/4 ¹ / ₁₆	2/4 ¹ / ₃₂	2/4 ³ / ₃₂
Valparaiso ²⁾	peso p. £	42 00	42.40	41.70	42.10
Yokohama	Sh. p. yen	1/8 ²⁹ / ₃₂	1/8 ⁷ / ₈	1/8 ⁷ / ₈	1/9 ³ / ₃₂

* Koersen der voorafgaande dagen. 1) Telegrafisch transfert. 2) 90 dg.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS³⁾

Londen ¹⁾ N.York ²⁾		Londen	
13 April 1925..	—	13 April 1925..	—
14 " 1925..	31 ¹¹ / ₁₆	14 " 1925..	86/5
15 " 1925..	31 ⁹ / ₁₆	15 " 1925..	86/7
16 " 1925..	31 ⁷ / ₁₆	16 " 1925..	86/7
17 " 1925..	31 ⁷ / ₁₆	17 " 1925..	86/7
18 " 1925..	31 ¹ / ₂	18 " 1925..	—
17 April 1924..	33 ⁵ / ₁₆	19 April 1924..	94/11
20 Juli 1914..	24 ¹ / ₁₆	20 Juli 1914..	84/10

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine. 4) Noteering van 16 April 1924.

STAND VAN 'S RIJKS KAS.

De Minister van Financiën maakt bekend:

Vorderingen	14 April 1925	20 April 1925
Saldo bij Nederl. Bank..	f —	f —
Saldo bij betaalmeesters..	6.246.566,01	5.672.396,14
Voorschot op ult. Mrt. 1925 aan de gemeenten op voor haar door Rijk te heffen gem. ink.bel. en opcenten op Rijksink.bel.	68.531.311,56	68.531.311,56
Voorsch. aan de koloniën...	17.125.502,91	18.581.842,65
Voorsch. a. h. buitenland	214.331.626,56	213.890.968,19
Daggeldleeningen tegen onderp. v. schatk.papier	—	—
Verplichtingen.		
Voorsch. door de Ned. Bank	f 14.860.341,05	f 13.353.360,32
Schatkistbilj. in omloop ¹⁾	154.368.000,—	154.325.000,—
Schatkistprom. in omloop	143.290.000,—	142.290.000,—
Waarv. direct bij Ned. Bk.	7.000.000,—	4.000.000,—
Zilverbons(met inbegrip v. de bedragen bij de betaalmeesters in kas).....	19.922.776,50	19.332.858,50
Door den Postch.- en Giro-dienst in 's Rijks Schat-kist gestort.....	37.778.619,64	35.490.205,09

1) Waarvan f 37.056.000 vervallen op of na 1 April 1927.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

De Minister van Koloniën maakt bekend:

	4 April 1925	11 April 1925
Voorschot uit 's Rijks kas aan N.-I.	f 4.929.000,—	f 9.166.000,—
Ind. Schatk.prom. in oml.	72.500.000,—	72.500.000,—
Voorsch. Jav.Bk. aan N.-I.	12.333.000,—	11.927.000,—
Muntbiljetten in omloop.	33.715.000,—	33.989.000,—
Ten voordeele v. N.-I. ge-boekt beleggingsgeld v. h. N.-I. muntfonds....	4.907.000,—	4.907.000,—
Totaal	f 128.384.000,—	f 132.489.000,—

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 20 April 1925.

Activa.	
Binnenl. Wis-sels, Prom., enz. in disc.	f 39.691.262,10
Hfdbk. f	20.130.724,88
Bijbnk. "	36.336.974,69
Ag.sch. "	f 96.158.961,67
Papier o. h. Buitenl. in disconto	—
Idem eigen portef. .	f 125.632.899,—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel. "	—
	f 125.632.899,—
Beleeningen	
incl. vrsch. Hfdbk. f	73.034.460,15
Bijbnk. "	9.404.381,79
in rek.-crt. Ag.sch. "	70.479.928,77
op onderp.	f 152.918.770,71
Op Effecten.	f 151.775.720,71
Op Goederen en Spec. "	1.143.050,—
	f 152.918.770,71
Voorschotten a. h. Rijk	11.848.766,09
Munt en Muntmateriaal	—
Munt, Goud	f 56.284.295,—
Muntmat., Goud	435.698.076,50
	f 491.982.371,50
Munt, Zilver, enz. "	20.659.237,39
Muntmat., Zilver "	—
	f 512.641.608,89
Effecten	
Belegging Res.fonds. f	5.637.583,67
id. van 1/8 v. h. kapit. "	3.992.108,63
	f 9.629.692,30
Gebouwen en Meub. der Bank	5.212.500,—
Diverse rekeningen	85.021.401,44
	f 999.064.600,10
Passiva.	
Kapitaal	f 20.000.000,—
Reservefonds	5.655.237,53
Bijzondere reserve	8.235.000,—
Bankbiljetten in omloop	892.831.650,—
Bankassignatiën in omloop	1.318.075,01
Rek.-Cour. f Het Rijk	—
saldo's: Anderen	48.789.132,50
	f 48.789.132,50
Diverse rekeningen	22.235.505,06
	f 999.064.600,10
Beschikbaar metaalsaldo	f 323.692.968,53
Op de basis van 1/8 metaaldekking	135.105.197,03
Minder bedrag aan bankbiljetten in om-loop dan waartoe de Bank gerechtigd is.	1.618.464.840,—
Voornaamste posten in duizenden guldens.	

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikb. Metaal-saldo	Dek-kings perc.
20 Apr. '25	491.982	20.659	892.832	323.693	50.107	54
14 " '25	491.982	20.246	906.316	34.363	32.3732	54
6 " '25	504.487	20.341	909.871	29.656	336.554	56
30 Mrt. '25	504.492	20.768	898.424	44.486	336.309	56
23 " '25	504.492	20.811	880.013	58.386	337.254	56
16 " '25	504.488	20.661	895.528	51.295	335.416	55
22 Apr. '24	543.992	9.575	1.000.044	29.581	347.123	54
25 Juli '14	162.114	8.228	310.437	6.198	43.521 ¹⁾	54

1) Op de basis van 1/8 metaaldekking. 2) Sluitpost activa.

SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Totaal bedrag disconto's	Hiervan Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buiten-land	Diverse reke-ningen ¹⁾
20 Apr. 1925	96.159	4.000	152.919	125.633	85.021
14 " 1925	101.481	7.000	152.541	119.414	83.412
6 " 1925	98.550	3.000	160.789	125.183	58.376
30 Mrt. 1925	93.496	—	161.961	131.644	55.531
23 " 1925	94.777	—	150.927	128.565	67.437
16 " 1925	98.451	2.000	154.592	127.111	72.408
22 Apr. 1924	255.845	91.000	146.741	21.398	77.021
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	20.188	509

1) Sluitpost der activa.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opeschd. schulden	Beschikb. metaal-saldo
11 Apr. 1925	185.000		279.000	51.500	118.900
4 " 1925	185.500		273.000	54.000	120.100
28 Mrt. 1925	186.000		271.000	56.000	120.600
14 Mrt. 1925	133.632	50.724	277.175	54.430	118.852
7 " 1925	133.736	51.385	277.377	60.805	118.356
28 Feb. 1925	133.646	51.285	272.598	70.235	117.232
21 " 1925	133.634	51.302	274.047	72.146	116.576
12 Apr. 1924	147.141	64.641	263.372	79.224	153.454
14 Apr. 1923	160.605	60.980	266.431	105.903	147.804
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842 ²

Data	Dis-conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalb.	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Dek-kings-percentage
11 Apr. 1925		114.290		***	56
4 " 1925		111.590		***	57
28 Mrt. 1925		105.500		***	57
14 Mrt. 1925	20.063	17.382	51.399	62.078	56
7 " 1925	19.887	17.775	52.832	67.399	55
28 Feb. 1925	19.557	17.670	54.506	73.316	54
21 " 1925	19.064	17.905	53.998	79.824	53
12 Apr. 1924	35.168	16.663	59.059	15.909	62
14 Apr. 1923	36.603	30.113	61.511	38.616	60
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	44

¹⁾ Sluifpost activa. ²⁾ Basis $\frac{1}{2}$ metaaldekking.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
15 April 1925	128.721	121.363	297.591	27.000	248.640
8 " 1925	128.708	122.485	296.145	27.000	247.119
1 " 1925	128.721	121.310	288.635	27.000	239.913
25 Mrt. 1925	128.620	124.378	284.256	27.000	235.076
18 " 1925	128.619	124.074	283.883	27.000	234.557
11 " 1925	128.609	124.200	284.685	27.000	235.379
16 April 1924	128.112	125.477	292.153	27.000	247.868
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dek-kings-perc. ¹⁾
15 Apr. '25	39.292	76.416	14.780	110.333	27.108	21 $\frac{1}{8}$
8 " '25	39.878	74.496	13.126	109.505	25.473	21 $\frac{1}{8}$
1 " '25	42.448	84.982	17.762	118.546	27.160	19 $\frac{7}{8}$
25 Mrt. '25	38.798	76.900	15.488	105.916	23.992	19 $\frac{1}{2}$
18 " '25	39.892	76.349	13.752	108.508	24.295	19 $\frac{1}{8}$
11 " '25	40.097	78.160	13.688	110.460	24.159	19 $\frac{1}{2}$
16 Apr. '24	40.917	74.843	18.403	102.066	22.385	18,57
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 $\frac{1}{8}$

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud	Waarv. in het buit.	Zilver	Te goed in het buit.	Butt. gew. voorsch. afd. Staat	Schat-kisttoel. jettou- ¹⁾	Wissels
16 Apr. '25	5.546	1.864	316	582	22.350	4.978	5.512
9 " '25	5.546	1.864	315	582	22.000	4.973	6.179
2 " '25	5.546	1.864	311	571	21.900	4.964	6.560
26 Mrt. '25	5.546	1.864	309	570	21.800	4.959	5.545
19 " '25	5.546	1.864	307	570	21.800	4.958	5.756
17 Apr. '24	5.542	1.864	298	571	22.700	4.666	4.695
23 Juli '14	4.104	—	639	—	—	—	1.541

Data	Waarvan op het buit.	Uitge-stelde Wissels	Beleeningen	Circulatie	Rekg. Courant	
					Parti-culieren	Staat
16 Apr. '25	22	7	3.074	42.960	1.925	34
9 " '25	25	7	3.139	43.005	1.952	13
2 " '25	20	7	2.992	40.904	2.137	16
26 Mrt. '25	17	8	3.026	40.892	2.039	14
19 " '25	23	8	3.053	40.880	2.041	13
17 Apr. '24	34	10	2.604	39.943	2.481	19
23 Juli '14	24	13	2.445	38.895	2.229	24

¹⁾ In disc. genomen wegens voorsch. v. d. Staat a. buit. regeeringen.

DUITSCHER RIJKSBANK.

Voornaamste posten in miljoenen Reichsmark.

Data	Goud	Daarvan bijbuitent. circ. banken ¹⁾	Deviezen als goud-dekking geldende	Andere wissels en cheques	Beleeningen
15 April 1925	1.003,7	149,9	334,6	1.422,5	17,0
7 " 1925	1.001,4	160,1	334,5	1.487,0	7,4
31 Mrt. 1925	1.003,4	205,3	334,5	1.578,2	27,1
21 " 1925	996,1	229,2	332,0	1.438,4	5,6
14 " 1925	985,2	264,4	328,4	1.592,9	8,5
7 " 1925	985,2	269,1	328,4	1.633,1	8,3
23 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effec-ten	Diverse Activa ²⁾	Circu-latie	Rekg.-Crt.	Diverse Passiva	Schuld aan Renten-bank
15 April 1925	199,8	1.322,3	2.187,7	854,6	988,2	36,4
7 " 1925	205,5	1.267,2	2.293,3	732,9	977,6	67,7
31 Mrt. 1925	205,3	1.217,4	2.314,6	742,9	984,9	86,7
21 " 1925	205,1	1.304,7	1.865,9	1.018,3	1.042,8	137,9
14 " 1925	111,8	1.375,2	1.947,7	992,0	1.220,3	190,8
7 " 1925	112,1	1.373,4	2.035,5	925,2	1.216,9	216,2
23 Juli 1914	330,8	200,4	1.890,9	94,—	40,0	—

¹⁾ Onbelast ²⁾ W.o. Rentenbankscheine 15, 7 Apr., 31, 21, 14, 7 Mrt., resp. ***; 354,1; 300; 406,6; 335,1; 313 mill.

BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Metaal incl. buitent. saldi	Beleeningen in h. buit.	Beleeningen van promiss. in h. buit.	Binnen-landsche wissels	Beleeningen	Voorschot aan den Staat	Circulatie	Rekg. Crt. Particu-lieren
16 Apr. '25	378	85	480	1.298	324	5.200	7.569	219
9 " '25	378	85	480	1.334	295	5.200	7.585	210
2 " '25	378	85	480	1.335	354	5.200	7.550	193
26 Mrt. '25	378	85	480	1.318	276	5.200	7.458	276
19 " '25	378	85	480	1.311	286	5.200	7.473	259
12 " '25	378	85	480	1.326	318	5.200	7.568	250
17 Apr. '24	358	85	480	1.349	425	5.275	7.656	211

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Goudvoorraad		Wettig betaalmiddel, Zilver etc.	Wissels	
	Totaal beurang	Dekking F. R. Notes		In her-disc. v. d. member banks	In de open markt g kocht
1 Apr. '25	2.845,9	1.640,3	136,7	399,9	316,4
25 Mrt. '25	2.867,3	1.654,9	140,8	377,6	306,9
18 " '25	2.873,8	1.672,0	136,7	339,5	276,7
11 " '25	2.874,7	1.669,4	136,0	410,4	301,4
4 " '25	2.860,9	1.649,1	135,1	400,9	303,6
25 Feb. '25	2.893,0	1.647,9	136,0	433,8	317,2
2 Apr. '24	3.091,8	2.025,2	99,6	529,7	213,8

Data	Belegd in U.S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circula-tie	Totaal Depo-sito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dek-kings-perc. ¹⁾	Algem. Dek-kings-perc. ²⁾
1 Apr. '25	357,8	1.709,7	2.195,7	114,5	72,8	76,4
25 Mrt. '25	343,8	1.709,1	2.184,3	114,5	73,6	77,3
18 " '25	428,3	1.720,4	2.211,0	114,5	73,1	76,6
11 " '25	388,3	1.730,7	2.255,5	114,3	72,1	75,5
4 " '25	382,7	1.727,4	2.237,7	113,7	72,1	75,6
25 Feb. '25	365,0	1.728,8	2.269,6	113,6	72,3	75,8
2 Apr. '24	264,9	1.987,3	2.062,4	110,9	76,3	78,8

¹⁾ Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opeisbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. ²⁾ Verhouding totalen voorraad munt-materiaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Aantal banken	Dis-conto's en beleen.	Beleg-gingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal depo-sito's	Waarvan time deposits
25 Mrt. '25	737	13.140	5.478	1.588	17.940	5.034
18 " '25	737	13.211	5.518	1.638	18.170	4.973
11 " '25	738	13.246	5.374	1.666	18.125	4.954
4 " '25	739	13.243	5.336	1.627	17.983	4.945
25 Feb. '25	739	13.143	5.396	1.682	17.996	4.951
26 Mrt. '24	756	12.065	4.515	1.414	15.044	4.235

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 20 April 1925.

Op de internationale markten is vrijwel overal een zekere matheid te constatareën geweest, welke in sommige gevallen overheerschend werd. Met name is dit het geval geweest voor de fondsenmarkt van Parijs. Met groote spanning verwacht men in Fransche beleggerskringen de nieuwe voorstellen van Caillaux tot herstel van het evenwicht in de Fransche financiën; zoolang men te dezen aanzien geen zekerheid heeft, lijkt het twijfelachtig, dat de beurs een opleving van eenige beteekenis zal ondergaan. Zelfs in de arbitragefondsen, welke anders een geliefkoosd object voor de speculatie vormen, is gedurende de achter ons liggende dagen nagenoeg geen handel ontstaan. In aandelen Koninklijke Petroleum Maatschappij konden als regel slechts enkele stuks tegelijk geplaatst resp. opgenomen worden; de verhoudingen voor de overige buitenlandse soorten is vrijwel geheel in overeenstemming hiermede geweest.

Ook te Londen is de tendens mat geweest, hoewel hier een betere grondtoon viel te onderscheiden, hetgeen bewezen wordt door de houding op de afdeling voor beleggingswaarden, waar de meeste fondsen hun koerspeil goed hebben kunnen handhaven.

Te Berlijn was de stemming over het algemeen ongeanimeerd. Het koersniveau voor Deutsche aandelen heeft een vrij gevoelige verlaging moeten ondergaan. De verkopen, welke deze koersverminderingen in het leven hebben geroepen, zijn niet alleen van Deutsche bezitters, doch eerder nog van buitenlandsche zijde uitgegaan. Zij schenen hun oorsprong te vinden in het feit van de candidaatstelling Hindenburg voor het presidentschap van de Deutsche republiek. Blijkens de vragen, met betrekking hiertoe gericht tot den president van de Rijksbank, schijnt er bovendien eenige aarzeling ten aanzien van het afsluiten van nieuwe, resp. het verlengen van oude credieten te zijn opgetreden. Aan den anderen kant bestond er weinig animo het aangeboden materiaal op te nemen, zoodat dit slechts tegen dalende koersen kon geschieden. De gebeurtenissen in Frankrijk hebben er zijdelings ook toe bijgedragen de minder opgewekte stemming te accentueeren.

Te New York is de tendens medegevallen. Ondanks de daling op de productenmarkten en de verlaging van den prijs voor ruwe Pennsylvania petroleum hebben de koersen in Wallstreet vrij goed weerstand geboden. Ook de berichten omtrent een geringere bedrijvigheid in tal van industriële ondernemingen schenen reeds in de meeste koersen te zijn verdisconteerd. De achteruitgang van het aantal onuitgevoerde bestellingen van de Steeltrust per einde Maart heeft evenmin een ongunstige uitwerking van beteekenis uitgeoefend. In financiële kringen in de Unie beschouwt men de tegenwoordige reactie dan ook eerder als een gezonde rustpauze, temeer, waar de verhoudingen op de geldmarkt hierdoor gelegenheid hebben zich eenigermate te ontspannen.

Onze beurs kon daarentegen niet ontkomen aan de algemeene depressie, welke de fondsenmarkten van Europa heeft gekenmerkt. Karakteristiek is het bijna absolute gebrek aan zaken geweest; in de meeste afdelingen zijn gedurende de achter ons liggende berichtswEEK de omzetten vrij spoedig na den aanvang van den beurstijd practisch tot een einde gekomen. Dit gold ook voor de *beleggingsmarkt*, hoewel het koerspeil in deze afdeling hiervan geen nadeelige gevolgen heeft ondervonden. 6 pCt. Ned. Werk. Schuld 1922: 104⁹/₁₆, 104¹/₂, 104³/₄; 4¹/₂ pCt. Ned. Werk. Schuld 1917: 93³/₈, 93¹/₄, 94; 7 pCt. Ned. Indië: 102⁷/₈, 103; 5 pCt. Mexico Dep. Rec. £100-1000: 8, 8³/₁₆, 8¹/₁₆; 5 pCt. Brazilië 1913 £20-100: 52¹/₄, 53, 53³/₈; 8 pCt. Sao Paulo: 98³/₈, 98¹/₂, 98⁷/₁₆.

De overige afdelingen hebben bijna geen bijzondere momenten opgeleverd. De stemming was niet voor de geheele beurs gelijkmatig, doch, behoudens een enkele uitzondering, hebben zich nergens koersverschillen van groote beteekenis voorgedaan. *Petroleum aandelen* waren over het algemeen lusteloos, hoewel de nieuwe verlaging van den Pennsylvania-prijs toch geen groote uitwerking op het koerspeil van aandelen Koninklijke Petroleum heeft uitgeoefend. Dit fonds heeft zich grotendeels door de aanwijzingen van het buitenland laten leiden en waar deze schaarsch zijn geweest, zijn voor het aandeel bijna geen veranderingen ingetreden. Tegen het einde der berichtswEEK waren speciaal aandelen Geconsolideerde gedrukt in verband met revolutionnaire woelingen in den Balkan. Dordtsche Petroleum Ind.: 352, 340¹/₄, 339; Geconsolideerde Petr. Cy.: 146³/₄, 147¹/₂, 142³/₄; Koninklijke Petroleum Mij.: 377¹/₂, 366¹/₂, 365¹/₂.

Tabaaks aandelen hebben de berichtswEEK in nagenoeg

onveranderde houding verlaten. Alleen voor sommige Java-soorten en voor aandelen Arendsburg bestond eenige belangstelling, voor laatstgenoemde in verband met het juist gedeclareerde dividend, dat in beurskringen een goeden indruk heeft gemaakt. Arendsburg: 399, 405¹/₄, 407¹/₂; Deli Batavia Mij.: 343, 341, 340¹/₂; Deli Maatschappij: 372¹/₄, 369, 371³/₄; Senembah Mij.: 381⁵/₈, 380, 382.

Rubber aandelen hebben hun peil niet geheel en al kunnen handhaven. De lichte reactie van den rubberprijs, te zamen met de apathie, welke onze geheele markt heeft gekenmerkt, heeft eenige verkooporders te voorschijn geroepen, waardoor een lichte daling onvermijdelijk is geworden. Amsterdam Rubber Cultuur Mij.: 215¹/₈, 214⁷/₈, 212¹/₄; Gogo Niti: 217, 227, 224; Indische Rubber Comp.: 285 (ex div.), 270¹/₄, 263¹/₂; Java Caoutchouc: 147, 145, 142; Oost-Java Rubber: 293¹/₂, 296¹/₂, 287, 283; Serbadjadi: 228¹/₂, 226, 223¹/₂.

Suikeraandelen daarentegen hebben van een vastere grondtoon doen blijken. Weliswaar zijn hier enkele zigzag-bewegingen op te merken geweest, doch per saldo was de tendens niet ongunstig. De dividenddeclaraties van verschillende suikerondernemingen hebben tot de betere opvatting in deze afdeling sterk medegewerkt. Cultuur Mij. der Vorstenlanden: 169⁷/₈, 168¹/₄, 169¹/₂; Handels Verg. Amsterdam: 497¹/₂, 495, 496⁵/₈; Javasche Cultuur Mij.: 374¹/₂, 370, 366¹/₂; Moorman: 388, 380, 382¹/₂; Poerwodjo: 130, 128¹/₂, 135; Suiker Cultuur Mij.: 266¹/₂, 261, 262; Tjepper Cultuur Mij.: 720, 708.

Daarentegen was de *scheepvaartmarkt* verdeeld. Tegenover verbeteringen in enkele fondsen — al waren deze in geen enkel geval van grooten omvang — stonden koersverliezen in andere papieren. Naarmate de jaarverslagen van de scheepvaartondernemingen bekend worden gemaakt, verkrijgt men ter beurze een beter overzicht over de resultaten, welke door iedere maatschappij afzonderlijk zijn behaald. Als geheel genomen, is men geneigd de naaste toekomst van het rederijbedrijf iets optimistischer te beoordeelen. Holland Amerika Lijn: 62¹/₂, 60¹/₂, 61¹/₄; Java China Japan Lijn: 102, 103¹/₄; Kon. Ned. Stoomboot Mij.: 66, 65¹/₄; Ned. Scheepvaart Unie: 133, 135¹/₄, 137¹/₂; Stoomvaart Mij. Nederland: 156, 152, 155¹/₂.

Industriële ondernemingen hebben voor sommige soorten sterk de aandacht getrokken. In de eerste plaats was dit het geval voor aandelen Philips Gloeilampenfabrieken, welke, in verband met — onjuist gebleken — geruchten omtrent het uitkeeren van een „bonus”, hun koerspeil aanmerkelijk konden opdrijven. Daarnaast is de aandacht gevallen op aandelen Nederlandsche Kunstzijdefabrieken, welke ook een verbetering konden ondergaan, als gevolg van een gunstige beschouwing omtrent de uitbreidingspolitiek dezer onderneming, o.a. door het oprichten van de Maatschappij tot Exploitatie van Kunstzijdefabrieken in het Buitenland (Maekubee). Centrale Suiker Mij.: 107¹/₄, 107¹/₈; Gero Fabriek: 90; „Hollandia” Melkproducten en Voed.: 129, 126¹/₄, 127; Hollandsche Kunstzijde Industrie: 153¹/₂, 150¹/₄, 151¹/₄; Hollandsche Mij. t/h. maken van Werk. in Gew. Beton: 127, 122, 123¹/₂; Jurgens: 84¹/₂, 83¹/₂, 82¹/₈; Leerdam Glasfabriek: 33, 32; Ned. Gist- en Spiritusfabriek: 374¹/₄, 363, 350; Ned. Kunstzijdefabriek: 369¹/₄, 375, 379; Philips' Gloeilampenfabriek: 345¹/₄, 358¹/₄, 373¹/₂; R'dam Droogdok Mij.: 174³/₄, 174¹/₄, 170¹/₄.

Bankaandelen waren zeer stil, doch vast. De tot nu toe verschenen jaarverslagen hebben in het licht gesteld, dat de betrokken instellingen over 1924 bevredigende resultaten hebben behaald. Amsterdamsche Bank: 140¹/₂, 141, 141¹/₄; Incasso Bank: 106¹/₂; Koloniale Bank: 190¹/₂, 188¹/₄, 190; Ned. Ind. Handels Bank: 143¹/₄, 142, 144³/₄; Ned. Handel Mij.: 127¹/₂, 126¹⁵/₁₆, 126¹/₂; R'damsche Bankvereeniging: 69¹/₂, 71, 74.

Mijnwaarden waren gedurende het grootste deel van de berichtswEEK verlaten, doch trokken tegen het slot iets meer belangstelling, waarvan voornamelijk aandelen Redjang Lebong hebben kunnen profiteren. Ned. Surin. Goud Mij.: 26¹/₂, 25¹/₄, 23¹/₄; Redjang Lebong Mijnbouw Mij.: 236¹/₂, 233, 245; Siloengkang: 106, 103, 104.

Aandelen in *handelsondernemingen* waren stil, doch vast. In aandelen Reiss viel iets meer handel op te merken in verband met geruchten omtrent goede resultaten over het afgelopen boekjaar. Int. Crediet en Handels Verg. Rotterdam: 207, 210, 215; Linde Teves: 90, 91¹/₄; Nederl. Wol Mij. 132, 131¹/₂.

De *Amerikaansche markt* was zeer kalm, doch over het algemeen iets beter, in aansluiting aan de beurs van New York. Anaconda Copper: 78, 79¹/₂, 77¹/₂; Studebaker: 1100, 1126, 1122¹/₂; United States Steel: 115⁵/₈, 116¹⁵/₁₆, 117¹/₂; Atchison Topeca: 122¹/₂, 122, 121¹/₄; Erie: 29¹/₄, 30¹/₂, 29¹/₂.

Prolongatie noteerde 2¹/₂ à 3 pCt.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN. 21 April 1925.

Toen ons laatste bericht geschreven werd, was juist op een sterke prijsverhoging in Noord-Amerika voor alle graansoorten, die het gevolg is geweest van een ongunstig maandrapport van het Ministerie van Landbouw te Washington over de Noord-Amerikaansche wintertarwe, weder een inzinking gevolgd, omdat na 1 April, voor welken datum het rapport gold, geregeld regen was gevallen in Kansas en het overige Zuid-Westen der Vereenigde Staten. De daar geruimen tijd geheerscht hebbende droogte was de voornaamste oorzaak geweest van de lage raming der opbrengst van de wintertarwe, die volgens het maandrapport werd verwacht. Op de inzinking van 13 April volgde echter den volgenden dag weder een zeer vaste markt, die den prijs weder bijna geheel deed stijgen tot het peil van den 11den, toen tengevolge van het Washingtonsche maandbericht de bovengenoemde sterke verhoging te Winnipeg en te Chicago had plaats gevonden. Bij die groote prijsfluctuaties van het begin der week bleef het echter niet, want de markten hebben ook verder haar onzekere karakter behouden. Na zeer flauwe markten en aanzienlijke prijsverlagingen op 15 en 16 April volgde weder een vaste dag, doch op den 18den waren de prijzen voor tarwe en rogge aanzienlijk lager, om den 20sten weder ongeveer evenveel te stijgen. Het slot was te Winnipeg 3 à 4 en te Chicago per Mei 6 dollarcent per 60 lbs. lager dan op den 13den Juli is te Chicago per saldo slechts 2 cent gedaald en September zelfs 1 cent gestegen.

Ook in Argentinië gaf de markt van een nerveuze stemming blijk. De schommelingen waren daar echter niet zoo groot als in Noord-Amerika, en evenmin kwam op sommige dagen der week de stemming aan de Argentijnsche markten overeen met die in Noord-Amerika. In vergelijking met den 13den sloot op 20 April de termijnmarkt te Buenos Aires voor Mei 10 centavos per 100 KG. lager en voor Juni onveranderd, terwijl ook in Rosario de markt per saldo weinig verandering heeft ondergaan.

Over het geheel schijnt het, dat de Argentijnsche markt meer weerstandsvermogen heeft tegen prijsverlagingen, dan die te Chicago en Winnipeg. Dit zal dan wel het gevolg zijn van de lage raming van het in Argentinië nog aanwezige uitvoeroverschot, dat ten gevolge der groote verschepingen in het begin van het seizoen en de omstandigheid, dat in Argentinië minder tarwe is geoogst dan in het vorige seizoen, het voor uitvoer nog aanwezige surplus op 1 April ongeveer 5 miljoen quarters kleiner was dan een jaar geleden. De verschepingen waren ook deze week van Argentinië niet groot en aanzienlijk kleiner dan de vorige, terwijl ook het Australische cijfer tegenover de vorige week geen vermeerdering, doch zelfs eenige vermindering onderging. De wereldverschepingen van tarwe waren dan ook deze week klein. Op den loop der prijzen heeft deze omstandigheid geen merkbaaren invloed geoefend, doch zij verleende aan de Europeesche markt wel in zooverre steun, dat ondanks de per saldo vrij aanzienlijke prijsverlaging, welke in Noord-Amerika plaats vond, steeds wel eenige kooplust voor tarwe bleef bestaan. Ook werkten daartoe mede de ongunstige berichten uit Britsch-Indië, waar vooral ten gevolge van de droogte in Pundsjaab de opbrengst op ongeveer 5 miljoen quarters minder wordt geraamd dan in het vorige jaar. Daar deze vermindering ongeveer overeenkomt met den jaarlijkschen uitvoer van een bevredigenden oogst, valt dus voorloopig op een aanzienlijken uitvoer van Britsch-Indië niet te rekenen. In Europa is de stand van het wintergraan algemeen goed, en de officieele cijfers van 1 April, die omtrent den Duitschen oogst zijn gepubliceerd, geven voor tarwe, rogge en gerst een zeer veel beteren stand aan dan in het vorige jaar. De berichten uit Rusland zijn den laatsten tijd talrijk, doch zij brengen niet veel nieuws en wijzen nog steeds op groote verschillen in den stand van het wintergraan in verschillende gedeelten van het land en op vrij groote onzekerheid omtrent het resultaat van den voorjaarsuitzaai, die hier en daar vertraging ondervindt. Al zijn dus bijna overal in Europa de vooruitzichten voor den nieuwen oogst gunstig, gedurende het restant van het oude seizoen zal nog heel wat broodgraan dienen te worden ingevoerd. In de meeste invoerlanden zijn de voorraden gering. Op het oogmerk maakt daarop vooral Italië een uitzondering en in sommige Italiaansche havens is reeds eenigen tijd zoo veel tarwe aangekomen, dat bezwaren ondervonden worden bij de lossing der booten. Het schijnt echter, dat deze overvloed slechts van korten duur zal zijn, en dat ook Italië nog behoefte heeft aan flinken invoer vóór de nieuwe tarwe beschikbaar is. Ook in Engeland zijn de voorraden

vrij aanzienlijk, wat echter niet wegneemt, dat de zaken in tarwe daar op sommige dagen, vooral in het begin der week, omvangrijk waren. In Spanje is de invoer voor 60 à 100.000 ton tarwe opengesteld, en reeds is met de inkoop een aanvang gemaakt, terwijl ook Portugal kooper is van buitenlandsche tarwe. Zelfs Roemenië heeft stoomende Platatarwe gekocht, terwijl eveneens een lading buitenlandsche tarwe via een Donauhaven naar Polen is verkocht. Nederland, Duitsland en België hadden in het begin der week vrij aanzienlijke zaken in tarwe, doch Frankrijk deed ten gevolge van de daar bestaande financiële moeilijkheden weinig inkoop. Eerst de allerlaatste dagen hoort men van zaken naar Bordeaux, waar een lading Platatarwe werd verkocht. De uit deze opsomming blijkende vermeerdering der Europeesche vraag was oorzaak van de vaste markten in het begin der week en van de ook later nu en dan nog weder optredende prijsverbetering. Toen echter ten slotte de prijsdaling, ook na nu en dan optredend herstel, steeds weder opnieuw inzette, verminderde de vraag in de invoerlanden, en vooral in Engeland was de laatste dagen der week de belangstelling voor tarwe gering. Ook in Duitsland was dat het geval, waar bovendien de verzwakte financiële positie van enkele Duitsche handelaren de markt drukte, zoodat op 20 April de Duitsche markt door wederverkoopten werd beheerscht en de prijzen zich aanzienlijk beneden de pariteit der uitvoerlanden bevonden. In Nederland werd echter ook op dien dag een vrij aanzienlijke omzet bereikt en Hardwinter zoowel als Manitobas en spoedige Australische tarwe werden gekocht. Nog altijd wijzen de beschikbare gegevens erop, dat voor het restant van het seizoen nauwelijks meer tarwe beschikbaar zal zijn dan de invoerlanden behoeven. Van Canadeesche tarwe kunnen bij de opening der scheepvaart van Montreal binnenkort grotere verschepingen worden verwacht, doch het voor uitvoer beschikbare overschot wordt niet hooger geschat dan ongeveer 75 miljoen bushels, terwijl in het vorige jaar na heropening der scheepvaart nog 112 miljoen zijn verscheept, en 28 miljoen in het nieuwe seizoen overgingen.

Voor rogge is in den loop der week de prijs in Noord-Amerika vrij sterk gedaald en op enkele dagen was rogge te Chicago zelfs zeer flauw. Vooral in Duitsland werd tot den dalenden prijs vrij geregeld rogge uit Amerika gekocht, en ook in Nederland waren de zaken grooter dan in de voorafgaande week. Op 17 April was dan ook rogge te Chicago zeer vast en aanmerkelijk hooger, doch toen Europa de verhoogde prijzen niet betaalde, volgde weder eene inzinking. De zaken in rogge waren echter op 20 April in Duitsland zeer moeilijk met lagere prijzen dan in de eerste hand. De Noord-Amerikaansche roggeverschepingen zijn de laatste weken groot, doch de beschikbare voorraad vertoont nauwelijks eenige vermindering.

Maïs is in den loop der week allengs vaster geworden, vooral ten gevolge van een lage raming van den Argentijnschen oogst. De opbrengst wordt daar geschat op slechts 22 miljoen quarters, of 10 miljoen quarters minder dan in het vorige jaar. Voor uitvoer zouden daardoor, te zamen met het op 1 April aanwezige overschot aan oude maïs, slechts 14 miljoen quarters beschikbaar zijn, terwijl in dit seizoen tot nog toe reeds 21½ miljoen quarters zijn verscheept. Verschepingen van Argentinië waren dan ook deze week zeer klein, en ook uit Zuid-Afrika werd slechts weinig maïs afgeladen. Uit Roemenië echter waren de verschepingen vrij aanzienlijk, doch deze hebben, nu andere landen zoo weinig afladen, in een zeer groot gedeelte der behoefte te voorzien. Denemarken zet geregeld zijn inkoop van ladingen Roemeensche maïs voort, doch ook naar Engeland werden de laatste dagen eenige ladingen verkocht, nu Platamaïs nog slechts in zulke geringe hoeveelheden wordt afgeladen. De lage raming van den Argentijnschen maïs oogst heeft aan de Argentijnsche termijnmarkten een aanzienlijke prijsstijging teweeg gebracht en het slot was daar op 20 April 40 à 50 centavos hooger dan een week tevoren, nadat sedert de flauwe dagen van het begin der maand reeds een verhoging van 50 à 75 centavos had plaats gevonden.

De Argentijnsche prijsverhoging werd in Europa gevolgd en ofschoon in Duitsland nog altijd weinig vraag voor maïs bestaat, was de kooplust in Nederland zeer bevredigend, terwijl ook in België de afzet flink toenam. Zoowel te Antwerpen als te Rotterdam zijn de voorraden van Platamaïs sterk geslonken, wat ten gevolge had, dat twee spoedige ladingen Platamaïs in den loop der week in Nederland zijn gekocht en het geringe aanbod van Roemeensche soorten tot prijzen, die in de laatste dagen der week sterk zijn gestegen, gemakkelijk koopers vond en

Noteringen.							Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.			
Data	Chicago			Buenos Aires			Soorten	20 April 1925	14 April 1925	22 April 1924
	Tarwe Mei	Mais Mei	Haver Mei	Tarwe Mei	Mais Mei	Lijnzaad Mei				
18 Apr. '25	147 ³ / ₈	106 ¹ / ₄	41—	15,35 ^{oc}	9,75	22,20	Tarwe*	17,—	17,—	12,—
11 „ '25	162 ¹ / ₄	111 ¹ / ₄	41 ³ / ₄	15,25 ¹	9,15 ¹	21,85 ¹	Rogge (No. 2 Western)	13,50	14	9,70
16 Apr. '24	102 ³ / ₈	78 ¹ / ₄	47 ³ / ₈	10,80	7,99	19,15	Mais (La Plata)	235,—	223,—	230,—
18 Apr. '23	125 ¹ / ₈	79—	45 ¹ / ₄	12,15 ²	8,50 ²	22,25 ²	Gerst (48 lb. malting)	248,—	240,—	202,—
18 Apr. '22	139 ¹ / ₄	59 ³ / ₈	36 ¹ / ₈	13,50	8,40	21,—	Haver (38 lb. white clipp.)	11,90 ⁴	11,75 ⁴	9,70 ⁴
20 Juli '14	82	56 ³ / ₈	36 ³ / ₄	9,40	5,38	13,70	Lijnkoeken (Noord-Ameri- kavan La Plata-zaad)	12,60	12,50	12,40
							Lijnzaad (La Plata)	485,—	465,—	395,—

1) Per 13 April. 2) Per Juni

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	12/18 April 1925	Sedert 1 Jan. 1925	Overeenk. tijdvak 1924	12/18 April 1925	Sedert 1 Jan. 1925	Overeenk. tijdvak 1924	1925	1924
Tarwe	15.907	236.774	262.486	1.076	6.731	12.128	243.505	274.614
Rogge	3.894	30.586	172.269	—	—	3.325	30.586	175.594
Boekweit	166	9.454	6.615	—	—	—	9.454	6.615
Mais	7.766	227.293	191.006	1.810	29.204	28.731	256.497	219.737
Gerst	2.420	42.287	105.883	260	2.215	20.473	44.502	126.356
Haver	567	30.117	72.823	—	150	—	30.267	72.823
Lijnzaad	3.332	53.330	79.873	1.610	14.087	30.843	67.417	110.716
Lijnkoek	6.660	79.822	54.458	—	—	700	79.822	55.158
Tarwemeel	195	29.709	76.651	46	5.801	6.046	35.510	82.697
Andere meelsoorten	15	2.923	3.256	—	—	—	2.923	3.256

vooral voor loco Platamaïs sterk verhoogde prijzen worden betaald.

In Noord-Amerika was de maïsmarkt vooral in het begin der week niet vast en een vrij aanzienlijke prijsdaling trad toen te Chicago in, die echter later slechts weder is ingehaald. Nu de kans op uitvoer van maïs uit Noord-Amerika echter sedert het begin der maand weder zeer is verminderd, trekt de loop der maïsmarkt te Chicago minder de aandacht dan eenigen tijd geleden. Het slot op 20 April was 1 a 2 dollarcent per 56 lbs. hooger dan een week tevoren en 17 cent hooger dan op het laagste punt van 3 April.

Ook voor gerst is de markt in den loop der week zeer verbeterd, in overeenstemming met de vaste stemming in Noord-Amerika. De vraag naar gerst is in de verschillende uitvoerlanden toegenomen en de te Antwerpen aanwezige voorraden Donaugerst zijn de laatste dagen zeer sterk verminderd, door verkoop in België, naar Nederland en een enkelen keer naar Duitschland.

Ook voor haver is de stemming verbeterd, en bestond nu en dan goede belangstelling in Duitschland, terwijl ook in Nederland de verkoop van haver is toegenomen. In Engeland was de kooplust niet groot, doch voor Noord-Amerikaansche soorten werden geleidelijk hogere prijzen betaald.

SUIKER.

Sedert de Paaschdagen verkeerde de suikermarkt in een flauwe stemming.

De noteringen in Amerika brokkelden langzaam af zooals hieronder blijkt:

	Sp. C.	Mei	Juli	Sept.	Dec.
Slot voorafgaande week	4.52	2.86	3.04	3.19	3.26
Opening verslagweek	4.52	2.84	3.02	3.17	3.25
Slot verslagweek	4.40	2.72	2.91	3.09	3.15

De weekontvangsten in de Atlantische havens der V. S. bedroegen 67.000 tons, de versmeltingen 86.000 tons tegen 65.000 tons verleden jaar, terwijl de voorraden thans 155.000 tons zijn.

Telegrafische berichten uit Cuba melden toenemende regens.

Engelsche Raffinadeurs kochten eene lading Cuba-suiker tot 13/3⁴ cif Engeland, waarna verkoopers op hogere prijzen hielden en geen verdere zaken tot stand kwamen. De laatste Cuba-statistiek is als volgt:

	1925	1924	1923
	Tons	Tons	Tons
Weekontvangsten 11 April '25	195.150	181.894	157.696
Tot sedert 1 Dec. '24-11 April '25	2.782.889	2.503.703	2.402.087
Aantal werkende fabrieken	183	162	137
Weekexport 11 April 1925	138.526	91.880	108.318
Totaal 1 Jan.-11 April '25	1.865.924	1.663.237	1.675.813
Totale voorraad op 11 April '25	916.965	840.466	727.174

De zichtbare voorraden volgens Czarnikow zijn als volgt:

	1925	1924	1923
	Tons	Tons	Tons
Duitschland 1 Mrt. '25	725.000	829.000	866.000
Tsjechoslowakije 1 Apr. '25	494.000	378.000	261.000
Frankrijk 1 Mrt. '25	453.000	196.000	164.000
Nederland 1 Mrt. '25	160.000	106.000	163.000
België 1 Mrt. '25	204.000	84.000	79.000
Engeland 1 Apr. '25	194.000	264.000	286.000
Totaal (Europa)	2.230.000	1.857.000	1.819.000
V.S. Atlant. havens 15 April '25	155.000	160.000	200.000
Cuba alle havens 11 Apr. '25	917.000	840.000	727.000
„ binnenl. 28 Mrt. '25	277.000	420.000	290.000
Totaal	3.579.000	3.277.000	3.036.000

Op Java ondervonden de prijzen een gevoeligen achteruitgang. De noteringen voor ready Suiker uit den ouden oogst liepen f 1 terug en luiden f 14,50 voor Supérieur en f 10,25 voor No. 16 & hooger, terwijl Juni in de twee hand afgedaan werd tot f 11¹/₄ a f 11¹/₂ en Augustus/September f 10³/₈.

Hier te lande daalden de prijzen nog niet in dezelfde verhouding tot de Amerikaansche. Mei en Augustus openden op f 20³/₈ en sloten op resp. f 20¹/₂ en f 20³/₈, terwijl de notering voor December van f 20³/₈ op f 20 terugliep. De omzet in de afgelopen week bedroeg slechts 1850 tons.

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per Aug.	Londen			New York 96 pCt. Centrifugals
		Tates Cubes No. 1	White Java's f.o.b. per Meil/Juni	Cuba's 96 pCt. c.t.f. April	
20 Apr. '25	kristalsuiker basis 99° f 20 ⁷ / ₁₆	Sh.	Sh.	Sh.	\$ cts.
14 „ '25	„ 20 ¹¹ / ₁₆	35/9	16/4 ¹ / ₂	13/4 ¹ / ₂	4,40
20 Apr. '24	„ 27 ¹⁵ / ₁₆	36/-	16,6	13/6	4,49
20 Apr. '23	„ 38 ¹ / ₁₆	62/6	22/9	24/-	6,15
	ruwsuiker basis 88° f 11 ¹³ / ₃₂	68/9	29/-	29/9	8,03
4 Juli '14	1) = f 14 ³ / ₈ basis 99°	18/-	—	—	3,26

1) Het verschil tusschen ruwsuiker 88° en kristalsuiker 99° is aan te nemen op f 3,— per 100 KG.

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons, Manchester, d.d. 15 April 1925.

Toen de Amerikaansche katoenmarkten verleden Maandag na Paschen openden, daalden prijzen eenigszins, doch herstelden zich later weer, terwijl noteringen voor ouden oogst bij het slot slechts weinig verandering toonden. In

Liverpool stegen prijzen gisteren eenigszins en oude oogstmaanden sloten 7 punten hooger. Vanmorgen opende de markt 7—8 punten lager. Prijzen van Egyptische katoen daalden plotseling meer dan 100 punten, zoodat F.G.F. Sakel Spot 30,15 noteerde, welke prijs ook de derde week van Januari van kracht was. Mayfutures openden vanmorgen 20 punten lager.

De Amerikaansche garenmarkt was gisteren bepaald rustig. Er werden enkele posten in ringgarens gerapporteerd, doch over het algemeen bestond er slechts weinig belangstelling, terwijl ook in Eg. garens weinig gedaan werd. Zooals wij de vorige week reeds schreven neemt men een afwachtende houding aan en staat de markt nog onder den invloed van de Paaschvacantie. Indien er echter zaken gedaan werden, bleken prijzen over het algemeen wel iets flauwer te zijn. Volgens den Board of Trade bedroeg de totaaluitvoer gedurende de maand Maart 17.853.400 lbs. tegen 13.172.000 lbs. over dezelfde maand verleden jaar en 13.030.200 lbs. in 1923. De grootste vermeerdering komt voor rekening van Duitsland en Holland, die tezamen 10.002.700 lbs. afnamen tegen 5.854.500 lbs. over dezelfde maand van 1924 en 6.017.700 lbs. in 1923.

De doekmarkt opende na de Paaschdagen zeer kalm. Er bestaat een goede vraag, doch de geboden prijzen zijn over het algemeen te laag om tot zaken te komen en dienen waarschijnlijk slechts om de markt te beproeven. China toont nog geen interesse, terwijl de biedingen van Indië over het algemeen ook wat aan den lagen kant zijn. Prijzen blijven vast en van verschillende kanten hoort men, dat het nu de goede tijd is om te koop. Overzeesche koopers blijven zich echter afzijdig houden, zoodat zaken over het algemeen nog onvoldoende zijn. Elke verbetering van de vraag zou waarschijnlijk den geheelen toon van de markt veranderen.

8 Apr. 15 Apr. Oost. koersen. 7 Apr. 14 Apr.

Liverpoolnoteeringen. T.T. op Br. Indië 15¹/₈ 15¹/₈
F.G.F. Sakellaridis 31,65 30,15 T.T. op Hongkong 2/3 2/3
G.F. No. 1 Oomra 10,10 9,90 T.T. op Shanghai 3/0¹/₂ 3/0¹/₂

Noteering voor Loco-Katoen.
(Middling Uplands.)

	17 April 1925	13 April 1925	3 April 1925	16 April 1924	16 April 1923
New York voor Middling ...	24,95 c	24,40 c	24,55 c	30,80 c	28,25 c
New Orleans voor Middling	25,05 c	24,35 c	24,40 c	30,75 c	28,— c
Liverpool voor Middling ...	13,39 d	— d	13,72 d	18,69 d*	15,46 d*

*) Voor fully middling ouden Standaard.

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens.
(In duizendtallen balen).

	1 Aug. '24 tot 10 April '25	Overeenkomstige periode	
		1923-'24	1922-'23
Ontvangsten Gulf-Havens.	8781	6195	5395
Atlant. Havens			
Uitvoeren naar Gr. Brittannië	2289	1486	1220
" "t Vasteland etc.	3385	2750	2365
" " Japan	827	—	538

Voorraden.

(In duizendtallen balen).

	10 April '25	Overeenkomstig tijdstip	
		1924	1923
Amerik. havens	881	595	545
Binnenland	691	546	658
New York	185	139	58
New Orleans	235	141	148
Liverpool	744	355	417

KOFFIE.

Het kleine herstel van de prijzen in het begin van de afgelopen week ging spoedig wederom verloren onder den invloed van de houding der productielanden en van de voortdurende van het gebrek aan voldoende afzet aan de verschillende markten. Wat Brazilië betreft, zoo zijn de aanbiedingen van goed beschreven Superior, die kort vóór de feestdagen nog ongeveer 109/- à 111/- kost en vrucht per cwt. waren, thans gedaald op ongeveer 104/- à 107/- en van dito Prime van 112/- à 114/- op 107/- à 110/-, doch zaken kwamen slechts zelden tot stand. Indië, dat aan het eind van de vorige week met Robusta Koffie op aflading wat vaster was, zond in den loop dezer week ook weder iets

verlaagde offerten en de prijzen kwamen ten slotte op: Palembang Robusta, telquel, Mei/Juni verscheeping 51 ct.
" " " Sept./Nov. " 47¹/₂ "
Mandheling " " April/Mei " 54¹/₂ "
alles cif, uitgeleverd gewicht, netto contant. Enkele zaken kwamen in den loop der week tot afsluiting.

Van gewasschen Centraal-Amerikaansche Koffie's is het aanbod in de eerste hand niet groot meer. Zooals reeds vroeger vermeld, is in de meeste gevallen het grootste gedeelte van den oogst reeds verkocht en verscheept, en zijn alleen in Nicaragua en in Venezuela nog belangrijke hoeveelheden ten verkoop beschikbaar. De eigenaars hiervan schijnen echter niet meer geneigd tot groote concessies en waar de vraagprijzen uit de beide laatstbedoelde landen na de daling der vorige maanden in de laatste weken wederom zelfs iets zijn gestegen, is het begrijpelijk, dat onder de tegenwoordige omstandigheden zaken zoo goed als in het geheel niet tot stand kunnen komen.

In loco wordt nog altijd niet meer dan het hoog noodige gekocht. De officieele notering van Superior Santos, die feitelijk te lang onveranderd was gelaten, werd deze week van 75 ct. teruggebracht op 73 ct. per ½ KG.; die van Robusta bleef onveranderd 62 ct.

De noteringen aan de termijnmarkt liepen ook wederom iets terug en bedroegen aan de ochtend-call te:

Rotterdam (Santos-contract) basis Good				Amsterd. (Gemengd contract) basis Santos Good				
	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.
21 Apr. 53	49 ¹ / ₂	47 ¹ / ₂	45 ¹ / ₂	45 ¹ / ₂	51 ¹ / ₂	47 ¹ / ₂	45 ¹ / ₂	44 ¹ / ₂
14 " 53 ¹ / ₂	50 ¹ / ₂	48 ¹ / ₂	47 ¹ / ₂	47 ¹ / ₂	52 ¹ / ₂	48 ¹ / ₂	46 ¹ / ₂	45 ¹ / ₂
7 " 53 ¹ / ₂	50 ¹ / ₂	48 ¹ / ₂	47	47	52 ¹ / ₂	48 ¹ / ₂	46 ¹ / ₂	45
31 Mrt. 55 ¹ / ₂	51 ¹ / ₂	49 ¹ / ₂	48 ¹ / ₂	48 ¹ / ₂	53 ¹ / ₂	49 ¹ / ₂	47 ¹ / ₂	46 ¹ / ₂

De slot-noteringen te New York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.
20 April	\$ 18,22	\$ 16,01	\$ 15,50	\$ 14,92
13 "	" 18,63	" 16,87	" 16,35	" 15,79
6 "	" 18,—	" 16,34	" 15,81	" 15,25
30 Maart	" 18,55	" 16,62	" 16,07	" —

Rotterdam, 21 April 1925.

(Mededeeling van de Vereeniging voor den Goederenhandel te Rotterdam.)

Noteeringen en voorraden in Brazilië.

Data	te Rio		te Santos		Wisselkoers te Rio op Londen
	Voorraad (In Balen)	Prijs (No. 7)	Voorraad (In Balen)	Prijs (No. 4)	
20 April 1925	122.000	37.450	2.087.000	39.500	52 ¹ / ₈
13 " 1925	160.000	37.100	2.125.000	39.500	52 ⁹ / ₈
6 " 1925	164.000	37.450	2.050.000	39.500	57 ¹ / ₈
20 April 1924	237.000	25.600	954.000	26.000	69 ¹ / ₈

1) In Reis.

Ontvangsten uit het binnenland van Brazilië in Balen.

Data	te Rio		te Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
18 April 1925	22.000	2.835.000	165.000	8.128.000
18 April 1924	49.000	3.031.000	141.000	8.242.000

THEE.

Ook in de afgelopen week bleef de theemarkt zeer stil en ging er zeer weinig om.

De statistische cijfers over de maand Maart voor het Vereenigd Koninkrijk wijzen de volgende cijfers aan, waarbij ter vergelijking gevoegd zijn die van de overeenkomstige maand van verleden jaar.

In 1000 lbs.:

Aanvoer		Invoer tot verbruik		Uitvoer	
1925	1924	1925	1924	1925	1924
32.830	29.643	30.323	18.646	5.671	6.378

Voorraad in Entrepot:

	1925	1924
Ult. Februari....	234.557	188.923
Ult. Maart	231.516	191.943

Amsterdam, 20 April 1925.

RUBBER.

De stemming op de rubbermarkt was vast gedurende de afgelopen week. Prijzen noteeren iets hooger dan bij het sluiten van de markt voor de feestdagen en wel:

Prima Crêpe	April	120	ct.	.....	117½
"	Mei/Juni	120	"	.....	116
"	Juli/Sept.	115½	"	.....	110½
21 April 1925.					

STEENKOLEN.

De loop der gebeurtenissen heeft aangetoond, dat onze veronderstelling, dat het nieuwe Rijnsch-Westfaalsche Kolensyndikaat tot stand zou zijn gekomen, voorbarig is geweest. Nog steeds wordt aan de vernieuwing gearbeid en het schijnt, dat de moeilijkheden nog grootter zijn dan zelfs de meest ingewijden vermoed hebben. Van overwegende betekenis op de wereldmarktprijzen zal de nieuwe geboorte vermoedelijk niet zijn, aangezien het aanbod nu eenmaal grootter is dan de vraag en daaraan zal het feit, dat de mijnen in Westfalen vereenigd zijn, wel niet veel veranderen. De invloed van de syndikaatsvorming, bepaaldelijk op de prijzen in ons land, is een andere quaestie.

De prijzen zijn als volgt:

Northumberland Ongezeefde	.....	f 11,50
Durham Ongezeefde	.....	„ 12,50
Cardiff Ongezeefde	.....	„ 15,25
Schotsche Gezeefde	.....	„ 11,10
Yorkshire Gewasschen Doubles	.....	„ 12,50
Westfaalsche Vetförder	.....	„ 13,—
„ Vetstukken	.....	„ 15,25
„ Smeenootjes	.....	„ 14,75
„ Gasvlamförder	.....	„ 12,90
„ Gietcokes	.....	„ 17,—

alles per ton van 1000 KG., franco station Rotterdam/Amsterdam.

Westfaalsche bunkerkolen f.o.b. Rotterdam/Amsterdam f 11,15. Markt flauw.
21 April 1925.

METALEN.

Loco-Noteeringen te Londen:

Data	Koper Stan- daard	Koper Electro- lytisch	Tin	Lood	Zink
20 April 1925..	59.17/6	63.5/-	232.17/6	31.5/-	34.5/-
14 „ 1925..	61.-/-	64.15/-	229.7/6	32.17/6	34.17/6
6 „ 1925..	60.5/-	64.5/-	231.7/6	33.7/6	34.7/6
30 Mrt. 1925..	60.2/6	64.10/-	240.7/6	35.-/-	34.17/6
22 April 1924..	64.12/6	70.12/6	247.17/6	32.17/-	32.12/6
20 Juli 1914..	61.-/-	—	145.15/-	19.-/-	21.10/-

VERKEERSWEZEN.

VRACHTENMARKT.

De afgelopen feestdagen hebben helaas geen verbetering in de vrachtenmarkt gebracht, hetgeen trouwens ook niet verwacht werd.

De graanmarkten van Noord-Amerika bleven laag, met uiterst weinig vraag naar ruimte. Van Montreal werd bevracht naar Antwerpen/Rotterdam/Hamburg tegen 14½ cents voor Mei belading, terwijl van de Range een paar ladingen werden gedaan voor April naar Hamburg tegen 13½ cents en naar de Middellandsche Zee tegen 16½ cents. Van de Gulf werd een boot van middelmatige grootte naar de Bordeaux/Hamburg range gedaan tegen de zeer lage vracht van 15 cents per 5—20 Mei.

Verschillende kolenladingen werden van de States afgesloten, maar in de meeste richtingen waren de vrachten flauwer. Wat Europa betreft werd tonnage naar West-Italië bevracht tegen \$ 3.07½ terwijl een groote boot \$ 2.85 accepteerde. Zuid-Amerika sloot af tegen \$ 4.— begin Mei.

Wat suiker van Cuba betreft werden booten van circa 5000 tons gesloten naar U. K./Continent per April/Mei belading tegen 18/6, terwijl een kleine boot van San Domingo werd gedaan per Mei tegen 20/6.

Alhoewel van de North-Pacific geen verbetering is te vermelden, werd een boot gesloten voor gerst per Juli/Aug. tegen 33/9; verdere zaken voor volle ladingen zijn echter op het oogenblik onmogelijk. Wat parcel-space betreft werd niets afgesloten en is het vrachtcijfer nominaal 32/6.

De La Plata vrachtenmarkt blijft zeer teleurstellend en wel een 100 booten liggen ledig te wachten. Vele hiervan zijn uitgegaan tegen vrachten van slechts 11/- of zelfs 10/9, zoodat het accepteren van een thuisreis tegen de thans geldende vracht, die nominaal 15/6 is, aan reeders een zwaar

verlies zou opleveren. — In ballast naar een andere haven vertrekken zou bij de tegenwoordige slechte toestanden van de andere markten een even slecht resultaat opleveren. Verbetering is in de naaste toekomst niet te bespeuren, daar nog vele ladingen onverkocht stoomende zijn, terwijl het koopen tot een minimum is gereduceerd.

De Chili-vrachtenmarkt is eveneens lusteloos en wat afgesloten wordt, is tegen lagere vracht. 25/- is geaccepteerd voor 15 Juni/15 Juli voor parcels naar Antwerpen/Hamburg range. Ook voor volle ladingen wordt dit vrachtcijfer door bevrachters in uitzicht gesteld, maar is het hen tot nu toe niet gelukt hiervoor af te sluiten. Alleen booten, die in de River Plate het wachten moede zijn, zouden hiervoor in aanmerking komen, maar reeders zien niet veel heil erin, om reeds thans voor Juni/Juli belading af te sluiten tegen een dergelijk vrachtcijfer. Naar de States worden bevrachters overstroemd met offertes van tonnage, zelfs tegen \$ 4.25, maar er zijn geen ladingen aan de markt.

Ook in de markten van het Verre Oosten is bijna geen leven te bespeuren. Wat Wladiwostock betreft heeft de boonenmarkt een iets beteren toon en is een aantal parcels voor Mei/September naar Rotterdam of Hamburg tegen 23/9 gesloten. Ook de vraag naar ruimte voor olie is verbeterd en er is voor Mei en Juni tegen 85/- Continent, 92/6 Hull gesloten.

Geen opleving is te vermelden van Australië en vrachten zijn opnieuw gedaald. De eenige afsluiting is een April/Mei-boat van Sydney naar de Middellandsche Zee/U.K./Continent tegen 36/3.

De rijstmarkt van Burmah is zonder vraag naar ruimte voor volle ladingen en de vracht is nominaal in de buurt van 25/- a 26/- naar het Continent. Britsch-Indië vroeg op zeer beperkte schaal ruimte en er werd afgesloten op d.w. basis van Bombay/Karachi per April/Mei tegen 22/6 naar de Middellandsche Zee/U. K./Continent en per Mei/Juni tegen 22/-.

Van Zuid-Afrika is een weinig vraag voor booten van middelbare grootte voor mais per Augustus/September/October tegen circa 27/- naar U. K./Continent, maar geen afsluitingen zijn te rapporteeren. De eenige kolenaafsluiting is geweest van Durban naar Java tegen 10/9 per Mei.

Van den Donau zijn geen afsluitingen te vermelden. Graan van de Zwarte Zeehavens is niet te krijgen. Erts van Poti is afgesloten tegen 10/- naar Rotterdam.

In de Middellandsche Zee heeft een verdere val der vrachten plaats gehad en het is zeer moeilijk tonnage te plaatsen. Volgende ertsafsluitingen worden gerapporteerd: Bona/Rotterdam 4/9, Garston 6/6, Hornilla Bay/Newport 6/6, IJmuiden 5/3, Almeria Pier/Port Talbot 6/-, Barrow 6/6 en Algiers/Philadelphia 7/-.

In phosphaat is zeer weinig te doen behalve voor kleine booten en de vrachten van Tunis naar U. K. zijn circa 8/- a 8/3, Sfax/Stettin 7/9 en Frs. 24.- naar de Fransche havens. Er is hoegenaamd geen vraag voor fruit van Zuid-Spanje en Alexandrië is ook zeer rustig.

Van de Golf van Biscaye zijn de vrachten ook flauwer door het groote aanbod van tonnage. Van Bilbao naar Rotterdam werd 5/9 betaald, Stettin 7/-, Cardiff 6/-.

De uitgaande kolenvrachtenmarkt van Engeland bleef prijshoudend, behalve naar Zuid-Amerika, waar de markt van een iets vastere tendens blijk gaf; naar Buenos-Aires werd namelijk tegen 16/- a 16/6 afgesloten. Van Zuid-Wales werd gedaan Rouen 3/7½, Genua 8/10½, Alexandrië 11/0, Karachi 14/6, en van de Oostkust: Antwerpen 2/9, Oran 8/9, Genua 9/3.

Wat de time-chartermarkt betreft geeft natuurlijk de tegenwoordige marktpositie aan kooplieden weinig aanleiding om tonnage op time-charter op te nemen. States/West-Indië charters worden voor handige tonnage afgesloten tegen \$ 1.35.

RIJNVAART.

Week van 14 t/m. 19 April 1925.

In de aanvoeren van zeezijde kwam geen verandering. Ook bleef bij tamelijke aanbieding de beschikbare scheepsruimte voldoende.

De ertsvrachten naar de Ruhrhavens bedroegen gemiddeld f 0,40 met ¾ en f 0,50 met ½ lostijd.

Het sleeploon werd genoteerd volgens het 37½ cts. tarief.

De waterstand was in het laatst der week sterk wassend, zoodat op het oogenblik ook naar den Bovenrijn op vollen diepgang afgeladen kan worden.

Voor ruwe producten naar den Bovenrijn bedroeg de vracht met verkorten lostijd p.l.m. f 1.

In de Ruhrhavens bleef de toestand ongewijzigd slecht.